

ПРИМЉЕНО: 5.12.2018.			
Орг. јед.	Б р о ј	Правног	Доприноса
02	1609/8	-	-

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Београд

Декан Правног факултета Универзитета у Београду донео је одлуку, на предлог Наставно-научног већа од 29. октобра 2018. године, о расписивању конкурса за избор у звање и заснивање радног односа на радном месту једног редовног професора за Међународноправну ужу научну област - предмети Међународно јавно право и Људска права - на Правном факултету Универзитета у Београду.

Конкурс је објављен у огласним новинама Националне службе за запошљавање "Послови" бр. 802 од 7. новембра 2018., "Службеном гласнику Републике Србије" бр. 84 од 2. новембра 2018. године, као и на интернет страници Правног факултета Универзитета у Београду.

Изборно веће Правног факултета Универзитета у Београду, на седници од 29. октобра 2018. године, образовало је Комисију за писање реферата у саставу: др Бранко Ракић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, др Миленко Крећа, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду у пензији и др Родољуб Етински, редовни професор Правног факултета Универзитета у Новом Саду у пензији.

Чланови Комисије имају част да Наставно-научном већу поднесу следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс пријавила се др Ивана Крстић, ванреди професор Правног факултета Универзитета у Београду, као једини кандидат.

I БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Др Ивана Крстић рођена је 16. новембра 1975. године у Земуну, где је завршила основну школу и Земунску гимназију са одличним успехом. Правни факултет Универзитета у Београду уписала је 1994. године (међународни смер), а дипломирала је 1998. године са просечном оценом 9.80. Током основних студија била је стипендиста Републичког фонда за школску 1995/96. и 1996/97. годину, као и Републичке фондације за развој научног и уметничког подмлатка за школску 1997/98. и 1998/99. годину. Више пута награђивана је од стране Правног факултета за постигнут одличан успех у учењу и стицању знања. Добитник је и стипендије Министарства за науку и технологију за 2002. годину.

Након дипломирања, у периоду од јуна до септембра 1999. године, радила је у адвокатској канцеларији Влаховић као адвокатски приправник. Октобра 1999. године

засновала је радни однос на Институту за међународну политику и привреду у Београду као истраживач-приправник, када је уписала последипломске студије на Правном факултету Универзитета у Београду. Изабрана је за асистента-приправника за предмет Људска права 2. октобра 2000. године.

Јула 2002. године, као стипендиста америчке владе, др Крстић одлази на последипломске студије (LLM) у САД, на Правни факултет Универзитета у Питсбургу (*University of Pittsburgh, School of Law*), које завршава с успехом (*cum laude*) у мају 2003. године. У периоду од јуна до августа 2003. године била је на истраживачкој пракси у Њујорку, у Центру за уставно право (*Center for Constitutional Rights*). Јула 2003. године, пратила је летње заседање Комитета за спречавање свих облика дискриминације према женама Уједињених нација (*CEDAW*), у својству правног посматрача испред Правне клинике за женска права (*International Women's Human Rights Law Clinic*) при Правном факултету Универзитета у Њујорку (*University of New York, School of Law*).

Звање магистра правних наука стекла је 16. децембра 2004. године, када је са одликом одбранила магистарски рад, под називом *Забрана мучења и других облика злостављања у међународном праву, с посебним освртом на европске стандарде*. За асистента на предмету Људска права изабрана је у мају 2005. године.

У јуну 2005. године спровела је једномесечно истраживање на Институту CERI у Паризу (ARI пројекат), а у септембру 2006. године добила је једномесечну истраживачку стипендију аустријског Министарства за образовање, науку и културу на Правном факултету у Бечу, под надзором проф. др Кристофа Шроје (*Christoph Schreuer*). Академску 2006/2007. годину провела је на докторском истраживању на Егзетер колеџу, Универзитет у Оксфорду (*Exeter College, Oxford University*). С одликом је 6. марта 2008. године одбранила докторску дисертацију на тему *Универзална надлежност у међународном праву за тешке повреде људских права*. За доцента за предмете Људска права и Међународно јавно право изабрана је 8. априла 2009. године, а за ванредног професора за исте предмете 16. марта 2014. године.

Течно говори енглески језик, а служи се руским, шпанским и француским језиком.

II УЧЕШЋЕ У АКТИВНОСТИМА НА ФАКУЛТЕТУ

Проф. др Ивана Крстић веома активно учествује у различитим факултетским активностима. Од избора у звање ванредног професора др Крстић је, поред учешћа у настави, ангажована и на следећим активностима:

- од 1. новембра 2018. године обавља функцију управнице Института за правне и друштвене науке;

- у јуну 2018. године била је чланица комисије за спровођење пријемног испита;

- у периоду од 2015. до 2018. године обављала је функцију заменице управнице Института за правне и друштвене науке;

- од септембра 2015. године постављена је за управницу Центра за људска права у оквиру којег организује предавања за студенте, летње школе и друге облике активности;

- од 2016. године врши дужност заменице шефа Катедре за међународно право и међународне односе;

- од 2014. године постављена је за координаторку Правне клинике за питања дискриминације;

- од 2015. године постављена је за заменицу координаторке Правне клинике за питања корупције.

III ПЕДАГОШКИ РАД

Др Крстић изводи наставу на великом броју предмета из уже међународноправно правне наставне групе.

Наставу и испите на српском изводи на следећим предметима:

Основне студије -Међународно јавно право, Људска права, Међународно правосуђе, Међународно хуманитарно право, Мањинска права, Права животиња

Мастер студије -Међународно јавно право, Људска права, Међународно хуманитарно право, Међународно правосуђе

Докторске студије -Међународно јавно право, Људска права, Међународно хуманитарно право, Међународно правосуђе

Наставу на енглеском језику изводи у оквиру мастер програма - Master in European Integration- на следећим предметима:

EU Non-Discrimination Law, European Human Rights Law, EU Immigration and Asylum Law and Policy

Поред предавања, од октобра 2000. године у континуитету је руководила вежбама на предмету Међународно јавно право и Људска права, а од школске 2015/2016. године држи и стручну групу на предмету Међународно јавно право. Школске 2017/2018. године, заједно са проф. др Бојаном Чучковић, држала је стручну групу на енглеском.

Др Ивана Крстић је била ментор, као и члан комисије за бројне мастер радове, члан комисија за одбрану неколико докторских дисертација и ментор при изради неколико докторских дисертација.

Чланства у комисијама и менторства за мастер радове, као и за докторске дисертације од избора у звање ванредног професора:

Комисија за оцену и одбрану магистарске тезе:

1 кандидат (Анђела Стојановић)

Мастер радови:

1. Ментор при изради рада – 42 кандидата
2. Члан Комисије за оцену и одбрану – 63 кандидата

Докторске дисертације:

1. Ментор - 8 кандидата (Анђела Ђукановић, Весна Ђорић Ерић, Милован Батак, Владимир Лепосавић, Силвија Пановић Ђуровић, Тијана Леваков Вермезовић, Јелена Влајнић, Андријана Бакрачевић).

2. Комисија за оцену и одбрану - 10 кандидата (Едо Корљан, Ирис Бјелица Влајић, Александра Булатовић, Анђела Ђукановић, Весна Ерић Ђорић, Милош Бошковић, Биљана Лепотић, Роза Гурмешевић, Софија Вукићевић, Владимир Лепосавић).

IV СТУДЕНТСКЕ ЕВАЛУАЦИЈЕ ПЕДАГОШКОГ РАДА

- У академској 2017/2018. години рад на предавањима из предмета Међународно јавно право студенти су оценили укупном просечном оценом 4,91;
- У академској 2017/2018. години рад на предавањима из предмета Људска права право студенти су оценили укупном просечном оценом 4,78;
- У академској 2017/2018. години рад на предавањима и вежбама на предмету European Human Rights Law студенти су оценили укупном просечном оценом 4,99;
- У академској 2017/2018. години рад на предавањима и вежбама на предмету EU Immigration Law and Policy студенти су оценили укупном просечном оценом 4,99;
- У академској 2016/2017. години рад на предавањима из предмета Међународно јавно право студенти су оценили укупном просечном оценом 4,88;
- У академској 2016/2017. години рад на предавањима из предмета Људска права студенти су оценили укупном просечном оценом 4,78;
- У академској 2015/2016. години рад на предавањима из предмета Међународно јавно право студенти су оценили укупном просечном оценом 4,82;
- У академској 2015/2016. години рад на предавањима из предмета Људска права студенти су оценили укупном просечном оценом 4,94;
- У академској 2015/2016. години рад на вежбама из предмета Међународно јавно право студенти су оценили укупном просечном оценом 4,67;
- У академској 2015/2016. години рад на предавањима и вежбама на предмету EU Anti-Discrimination Law студенти су оценили укупном просечном оценом 4,95;
- У академској 2014/2015. години рад на предавањима и вежбама на предмету European Human Rights Law студенти су оценили укупном просечном оценом 4,89;
- У академској 2015/2016. години рад на стручној групи из предмета Међународно јавно право студенти су оценили укупном просечном оценом 5,00;
- У академској 2014/2015. години рад на предавањима из предмета Људска права студенти су оценили укупном просечном оценом 4,91;
- У академској 2014/2015. години рад на предавањима и вежбама на предмету EU Anti-Discrimination Law студенти су оценили укупном просечном оценом 4,96;
- У академској 2014/2015. години рад на предавањима и вежбама на предмету European Human Rights Law студенти су оценили укупном просечном оценом 4,93.

V АКТИВНОСТИ ВАН ФАКУЛТЕТА И УЧЕШЋЕ НА ПРОЈЕКТИМА

Од избора у звање ванредног професора, др Ивана Крстић је у неколико наврата боравила на страним факултетима. Тако је у оквиру програма размене (Erasmus) боравила у студијској посети LUMSA универзитету у Палерму (Италија), где је од 23. до 30. априла 2016. године одржала неколико предавања из области азила и недискриминације. Такође, у периоду од 7. до 14. маја 2017. године боравила је у студијској посети универзитету у Лунду (Шведска), где је студентима мастер студија држала предавања из области азила и учествовала на међународној конференцији. По позиву је одржала предавања из области азила на LUMSA универзитету у Палерму у

априлу 2018. године, као и на Правосудној академији у Скопљу (Македонија) у марту и априлу 2018. године.

Др Ивана Крстић остварује блиску сарадњу са Правосудном академијом у Београду, где је у периоду од 2014. до 2018. године одржала бројне обуке за носиоце правосудних функција свих нивоа (основних судова, виших и апелационих судова, прекршајних судова, тужилаштва и саветнике и судије Врховног касационог суда). Од 2015. до 2018. године била је ментор за осам судија из виших и апелационих судова који су се специјализовали за област недискриминације. Са овом групом је боравила у студијској посети Стразбуру у периоду од 13. до 16. септембра 2016. године, у посети Европском суду за људска права. Такође, са истом групом је била и у Бриселу и Луксембургу у периоду од 5. до 8. новембра 2017. године, у посети институцијама Европске уније.

Др Ивана Крстић је члан неколико струковних удружења:

- од 2001. године члан је Удружења правника Србије;
- од 2001. године члан је српског огранка Удружења за међународно право;
- од 2011. године члан је ACUNS (Academic Council of the United Nations System)

Члан је и неколико владиних независних тела:

- од 2012. члан је Комисије за азил, која у другом степену одлучује о захтевима за азил у Републици Србији (именована је у трећи сазив у септембру 2018. године);
- од марта 2017. члан је Савета за права детета, саветодавног тела Владе Републике Србије у области дечијих права;
- од октобра 2017. године члан је Републичке стручне комисије за лечење трансродних стања, која је формирана при Министарству здравља у циљу унапређења положаја трансродних особа у Републици Србији.

Др Ивана Крстић је од избора у звање ванредног професора учествовала и у писању законских текстова и стратешких докумената:

- од 2011. до 2018. године била је члан Радне групе за израду Закона о бесплатној правној помоћи;
- 2015. године била је члан Радне групе за израду закона о посредовању (медијацији);
- у октобру 2018. године је ангажована као део експертског тима Високог комесара УН за људска права на припреми нове Стратегије превенције и заштите од дискриминације.

Од 2015. године др Ивана Крстић је ангажована као предавач на Дипломатској академији у оквиру предмета Међународно јавно право, где држи предавања везана за област људских права. Блиско сарађује и са канцеларијом Повереника за заштиту равноправности у виду давања експертских мишљења, писања приручника (приручник за локалну самоуправу, приручник за новинаре) и учешћа у обукама (за судије, инспекторе рада, полицијске службенике), као и писања и анализе студија (припремила је анализу примене Закона о забрани дискриминације и смернице за стратешке парнице).

Од 2014. године др Ивана Крстић учествује као експерт из Србије у престижној европској мрежи European Equality Law Network, као део пројекта Европске комисије. Њени извештаји доступни су на интернет страници мреже и представљају основ за усаглашавање антидискриминационог оквира и праксе Републике Србије са правом ЕУ. Такође, др Ивана Крстић учествује и руководи пројектом "Идентитетски преображај Србије" чији је носилац Правни факултет Универзитета у Београду. Учествовала је на пројекту „Развој правног система Србије и хармонизација са правом Европске уније“, чији је носилац такође био Правни факултет Универзитета у Београду (2005-2014). Учествоје на међународном пројекту *Access2Justice4All – Supporting the Access to Justice in South East Europe*, чији су носиоци *Europa Institut* Универзитета *Saarland* из *Saarbrücken*-аи *SEELS* мрежа, уз подршку *DAAD* и *German Federal Foreign*

Office. Другу годину за редом учествује на пројекту Међународне организације за миграције под називом *Support to Strengthening Migration and Asylum Management in Serbia*, уз подршку амбасаде Велике Британије у Београду. Учествује и на међународном пројекту *Regional Cooperation Between Law Faculties to Improve protection against Discrimination*, оји је финансиран од стране GIZ-а и имплементиран од стране SEELS мреже и Ludwig Boltzmann Institute for Human Rights из Беча. Учествовала је у пројекту Савета Европе *Human Rights Friendly Judiciary* у оквиру којег су организоване бројне активности, а који је уједно и једини пројекат Савета Европе који се спроводи у земљама чланицама ове организације где је партнер у имплементацији био један правни факултет. Била је и руководилац пројекта „Утицај пресуда Европског суда за људска права на праксу судова у Републици Србији“ у организацији Центра за примењене европске студије (2012-2013) и Савета Европе (2016). Од јула 2014. до фебруара 2015. године била је део експертског тима пројектног фонда за институционални развој (PROFID) као подршке реформи јавне администрације у Србији за период од 2010. до 2013, где је учествовала у изради студије будућих праваца реформе Правосудне академије. Од јуна до новембра 2018. године руководила је пројектном компонентом за стратешке парнице у оквиру GGF R 48 пројекта *Support to enforcement of legislation for protection of human rights*, уз подршку Британске амбасаде.

Др Ивана Крстић остварује сарадњу са бројним међународним организацијама и агенцијама. Од јула до новембра 2015. године била је УНФПА консултант за спровођење анализе и писања извештаја о правном оквиру за старије особе, који садржи преглед законских и стратешких докумената и анализу положаја старих, а писан је за потребе Заштитника грађана. Такође, Савет Европе је ангажовао да напише студију о употреби језика националних мањина у судским поступцима за потребе Министарства правде, која је завршена у новембру 2017. године. Блиско сарађује са Саветом Европе на различите теме, попут праксе Европског суда за људска права и њихове имплементације у Републици Србији, недискриминације и тортуре. За ОЕБС је држала велики број тренинга за инспекторе рада, полицијске службенике и судије различитих нивоа у области недискриминације, азила и људских права. Руководи пројектом Високог комесара УН за људска права у области приближавања УН стандарда носиоцима правосудних функција. Блиско сарађује и са организацијом ИОМ за коју пише публикације, учествује на конференцијама и држи обуке за службенике Канцеларије за азил.

Др Ивана Крстић активно сарађује и са организацијама цивилног друштва, од којих је важно споменути сарадњу са AIRE центром из Лондона, за коју је држала обуке за судије и управне органе који одлучују у поступку азила и била један од аутора приручника и онлајн курса у области азила; MDRI за коју је написала анализу положаја особа са инвалидитетом лишених пословне способности; Британски савет, за који је радила анализу програма Правосудне академије, обуку судија, учешће на семинарима и тренинзима, учешће у формирању судијске мреже експерата у области људских права, као и студију на тему Примена судске праксе Европском суда за људска права у судским пресудама домаћих судова; Фактор плус, за коју је анализирала истраживање Однос грађана/ки у Републици Србији према дискриминацији.

VI ОБЈАВЉЕНИ РАДОВИ

Списак радова објављених после избора у звање ванредног професора

Монографијен публикације монографског карактера

- *Забрана дискриминације у међународном и домаћем праву*, Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2018, стр. 335 (категорија М 42).
- *Квалитативна студија о утицају пресуда Европског суда за људска права на јуриспруденцију судова у Републици Србији*, (коаутор са Ј. Милутиновић и Б. Чучковић), Савет Европе, Београд, 2016, 157 стр. (категорија М 43).

Коментари закона

- *Коментар Закона о забрани дискриминације* (коаутор са Н. Петрушић, Т. Маринковић), Правосудна академија, Београд, 2014, стр. 35-51, 60-63, 87-125, 136-182, 199-215, 344-361 (категорија М 42).
- *Коментар Закона о забрани дискриминације* (коаутор са Н. Петрушић, Т. Маринковић), Службени гласник, Београд, 2016, стр. 44-62, 70-74, 100-138, 148-196, 212-231, 359-383 (категорија М 42).
- *Коментар Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода* (ур. Драгољуб Поповић), Службени гласник, Београд, 2017, стр. 91-103, 360-375, 687-702, 707-709 (категорија М 42).

Категорисани чланци и поглавља у публикацијама монографског карактера

Категорија М 13

- *The Efficiency of the Asylum System in Serbia - Main Problems and Challenges*, in (eds. V. Stoyanova, E. Karageorgiou), *The New Asylum and Transit Countries in Europe, During and in Aftermath of the 2015/2016 Crisis*, International Refugee Law Series, Brill Nijhoff, Leiden/Boston, 2018, pp. 158-184.
- *Response of Western Balkan Countries to Migration Crisis*, *Zeus* (Zeitschrift fur Europarechtliche Studien), Europa-Institut, Nomos, 2017, pp. 527-540.
- *The Efficiency of Serbian Asylum Procedure* (co-author with M. Davinic), *Zeus*, *Asyl und Migration in Europa – rechtliche Herausforderungen und perspektiven*, Nomos, Europa Institut, 2016, pp. 207-219.

Категорија М 14

- Implementation of positive action measures for achieving gender equality in the FYR of Macedonia, Montenegro and Serbia, *European Law Equality Review*, no. 2, European Commission, 2016, pp. 22-33.
- The Necessity of Reforming the UN Administrative Apparatus, (co-author with B. Milisavljevic), in *SEE|EU Cluster of Excellence in European and International Law* (Ed.), *South Eastern Europe and the European Union – Legal Aspects*, Verlag Alma Mater, Saarbrücken, Germany, 2017, pp. 85-109.
- Gender Equality Framework in the Republic of Serbia, *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law – Series of Papers*, 2016, vol. 2, pp. 41 - 56.
- Constitutional Changes in the Republic of Serbia Due to the Process of Internationalisation and Accession to the EU, (co-author B. Milisavljevic), *Law and Transition, Collection of papers*, Belgrade 2017, pp. 93 – 105.

Категорија М 21 – М 23

- The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity? (co-author M. Davinic), *Lex localis - Journal of Local Self-Government* 3/2018, pp. 551 – 568 (категорија М22).
- Protection of migrants from extradition in Serbia due to Risk of Persecution (co-author M. Davinic), *International mIgration*, Wiley Online Library, August 2018, (категорија М23).

Категорија М 24

- Procedural aspects of Article 8 of the ECHR in Environmental Cases – the Greening of Human Rights Law (co-author with B. Cuckovic) *Annals*, vol. 63, no. 3, 2015, Faculty of Law, University of Belgrade, pp. 170 - 189.
- Приступање Европске уније Европској конвенцији о људским правима као вид унапређења заштите људских права у Европи, (коаутор Б. Чучковић), *Анали Правног факултета у Београду*, број 2/2016, стр. 49-78.

Категорија М 30

- Legal Protection against Discrimination in Serbia, in *Legal protection Against Discrimination in South East Europe - Regional Study* (eds. Flutura Kola-Tafaj and others), SEELS, Скопје, 2016, pp. 401-457.

- Country Report for Serbia, *Autonomy and Antidiscrimination in Private Law - the Experience of the Western Balkans*, Civil Law Forum, 2014, str. 147 - 167.

Категорија М 44

- Међународноправни статус Независне Државе Хрватске (ко-аутор М. Јовановић) у (Б. Беговић, З. Мирковић ур.), *Правни поредак Независне Државе Хрватске*, Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2017, стр. 195-231.
- Право родитеља на образовање деце које је у складу са њиховим верским и моралним уверењима, *Идентитетски преображај Србије*, прилози пројекту 2015, Правни факултет Универзитета у Београду, 2016, стр. 185-203.
- Право на делотворан правни лек у поступку азила (коаутор М. Давинић), *Развој правног система Србије и хармонизација са првом ЕУ*, прилози пројекту 2014, Правни факултет, 2015, стр. 99- 118.
- Улога Савета УН за људска права у унапређењу и заштити људских права на глобалном нивоу, у Седамдесет година Уједињених нација - Поглед из Србије, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015, стр. 155- 185.

Категорија М 51

- Статус међународног права у правном поретку Републике Србије и његова примена у пракси, *Правни живот*, бр. 12/2015, Удружење правника Србије, стр. 21-36.
- Пракса Европског суда за људска права у односу на примену Даблин регулативе, (коаутор Б. Чучковић), *Правни живот*, бр. 12/2016, Удружење правника Србије, стр. 103-122.
- Забрана колективног протеривања у пракси Европског суда за људска права, *Правни живот* бр. 12/2017, Удружење правника Србије, стр. 269 - 283.

Приручници

- *Приручник о заштити миграната у Републици Србији*, Међународна организација за миграције, Београд, март 2018, стр. 143.
- *Речник термина употребљених у приручнику за заштиту миграната у Републици Србији*, Међународна организација за миграције, Београд, фебруар 2018, стр. 59.
- *Приручник о међународним и европским стандардима у области азила и миграција и њихова примена и релевантност у Републици Србији*, (коаутор са Н. Моул,

М. Пападули, Б. Чучковић, А. Тидона, О. Ведел), АИРЕ Центар и Међународна организација за миграције, Београд, 2018.

Уредништво у научним часописима

- *Annuaire de la Faculté de droit "Iustinianus Primus" de Skopje – hommage au professeur Petar Mangovski*, L'Université "St Cyrille et Methode" – Skopje, vol. 55, 2016, (категорија М 28 - уређивање међународног научног часописа).

- *Legal protection Against Discrimination in South East Europe* (co-editor), Regional Study, SEELS, Skopje, 2016.

- *South Eastern Europe and the European Union - Legal Perspectives*, Cluster of Excellence in European and International Law, vol. 3 (co-editor), Verlag Alma Mater, 2017.

- *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, прилози пројекту 2014, (приредила са Р. Васић), Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издаваштво, Београд, 2015.

- *Првана сигурност у условима транзиције*, зборник радова са научног скупа прилози пројекту 2013, *Развој правног система Србије и хармонизација с правом ЕУ*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014.

- *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, прилози пројекту 2013 (приредила са Р. Васић), Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издаваштво Београд, 2014.

- *Стандарди Европског суда за људска права и спорна правна питања у националној судској пракси*, Билтен бр. 1-2, Савет Европе, Београд, 2015.

- *Стандарди Европског суда за људска права и спорна правна питања у националној судској пракси*, Билтен бр. 3-4, Савет Европе, Београд, 2015.

Радови од избора у звање доцента

Монографије

- *EU Law on the Elimination of Discrimination*, Досије, Pogestei Edition, Београд, Марибор, 2009, (коаутор са Родољубом Етинским), стр. 211 – 346, 362-388.

- *Универзална надлежност у међународном праву за тешке повреде људских права*, Правни факултет, Београд, 2013 (објављена дисертација), 334 стране.

- *Право на азил – међународни и домаћи стандарди*, (коаутор са Марком Давинићем), Правни факултет, Београд, 2013.

Уџбеници

- *Међународна људска права*, уџбеник, (коаутор са Миланом Пауновићем и Борисом Кривокапићем), Правни факултет Универзитета у Београду, прво издање, 2010, стр. 145- 232, 240-246, 253-267
- *Међународна људска права*, уџбеник, (коаутор са Миланом Пауновићем и Борисом Кривокапићем), Правни факултет Универзитета у Београду, друго издање, 2013, стр. 128 – 205, 212 – 217, 224- 237

Приручници

- *Први парламентарни приручник за посланике у Србији на тему остваривање права деце са инвалидитетом*, (коаутор са Дамјаном Татићем), Народна скупштина РС, Београд, 2011, стр. 9-12, 30-48, 52-89, 94-100, 116-152.
- *Handbook for Parliamentarians on Advancing the Rights of Children with Disabilities*, UNICEF (English), September 2011, 151 страна.
- *Заштита права миграната у Републици Србији*, приручник за државне службенике и службенике у локалним самоуправама, Међународна организација за миграције, 2012, 138 страна.
- *Protecting the Rights of Migrants in the Republic of Serbia, handbook for public and local servants*, IOM, March 2012, стр. 141.
- *Судска грађанскоправна заштита од дискриминације* (група аутора), Повереник за заштиту равноправности, Правосудна академија, Београд, 2012, стр. 47 – 77.

Практикум

- *Практикум Трговина људима – међународни и домаћи правни стандарди* (коаутор са Бојаном Чучковић), Заједнички програм UNHCR, IOM, UNODC за борбу против трговине људима у Србији, Правни факултет, 2012, 213 страна.

Чланци

- Имунитет државних службеника за међународне злочине пред националним судовима, *Годишњак Удружења за међународно право* 2007, 2008 (објављено у 2009), стр. 75 - 98.
- Failure of international community to safeguard basic human rights in Kosovo, *Annals of the Faculty of Law in Belgrade, International Edition*, (English), vol. 3, 2008 (објављено у 2009), стр. 85-107.
- *Позитивна дискриминација жена – мера за постизање једнаког учешћа у друштву*, збирка есеја о колективним правима и позитивној дискриминацији у

уставноправном систему Републике Србије, Правни факултет и Службени гласник, 2009, стр. 141-161.

- Решавање конфликта конкурентних надлежности у међународном праву, *Правни живот*, бр. 13, V том, 2009, стр. 891-909.

- Значај универзалне надлежности након успостављања Међународног кривичног суда, *Правни живот*, 12/2010, IV том, стр. 243-263.

- *Human Rights in the 21st Century: Between Crisis and a New Beginning*, Eleven International Publishing (English), 2010 (коаутор са проф. др Миодрагом Јовановићем), стр. 3-17.

- *Human Rights in the 21st Century: Between Crisis and a New Beginning*, Eleven International Publishing (English), 2010 (коаутор са проф. др Миодрагом Јовановићем), 17 страна (сепарат).

- *Људска права у XXI веку – између кризе и новог почетка*, Анали правног факултета у Београду, вол. 57, бр. 4, Београд, 2009, (коаутор са проф. др Миодрагом Јовановићем), стр. 3-13.

- *Заштита животне средине у европским оквирима*, (коаутор са Марком Давинићем), Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ, прилози пројекту 2011, Правни факултет Универзитета у Београду, 2012, стр. 410 – 423.

- *Јуриспруденција Европског суда за људска права у односу на децу са инвалидитетом*, Правни факултет, Службени гласник, Национална организација особа са инвалидитетом, 2012, стр. 83 – 105.

- Заштита животне средине у јуриспруденцији Европског суда за људска права, *Правни живот*, 9/2012, стр. 645 – 663.

- *Human Rights Protection in Serbia from a Constitutional Standpoint*, Constitutional Challenges for South East Europe Applicant Countries, collection of papers, Zenith, 2012, 108 – 125.

- *Универзална надлежност за злочин геноцида*, зборник радова са саветовања на Тари на тему Међународна кривична дела, 2013, 18 страна.

- *Злоупотреба концепта сигурне треће земље*, Зборник радова, Правни факултет Универзитета у Београду (коаутор са Марком Давинићем) у Радмила Васић, Ивана Крстић (ур.), Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ – прилози пројекту 2012 – колективна монографија, 2013, стр. 97 -116.

- *Human Rights culture in Serbia – The Case of Sexual Minorities*, (коаутор са Миодрагом Јовановићем) у Midorag Jovanovic, Dragica Vujadinovic (eds.), Identity, Political and Human Rights Culture as Prerequisites of Constitutional Democracy, Eleven International Publishing, 2013, (рад са међународне конференције одржане на Факултету политичких наука од 24. до 25. новембра 2012), стр. 133- 148.

- *Култура људских права у Србији на примеру дискриминације*, зборник радова са конференције, Црногорска академија наука и умјетности, 2013 – (рад са међународне конференције одржане у Црногорској академији наука и умјетности 6. децембра 2012), вол. 45, Подгорица, 2014, стр. 37 - 61.

- Принудно иселјење – универзални међународни стандарди, *Анали Правног факултета*, 2/2013, стр. 92 - 109.

Уредништво

- Миодраг Јовановић, Ивана Крстић (ур.), *60 година од усвајања Универзалне декларације о људским правима*, Анали правног факултета (специјално издање), 2010.

- Miodrag Jovanovic, Ivana Krstic (eds.), *Human Rights Today, 60th years of the Universal Declaration*, Eleven International Publishing (English), 2010.

- Рада Васић, Ивана Крстић (ур.), *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ – прилози пројекту 2012 – колективна монографија*, 2013.

Прилози

- UN colloquium 2008, *Teaching the UN System at the Faculty of Law, University of Belgrade, Serbia*, Vienna Diplomatic Academy, (English), 2009, 33-36.

- Bridging Academics and UN Practitioners, collection of papers from the conference on Connecting Academics and UN Practitioners, *Academics Meet UN Practitioners: An Encounter* in Vienna, Favorita Papers 1/2011, Webster University, ASO Ljubljana, Diplomatische Akademie Wien, 2011, 155-157.

Приказ

- Заштита људских права особа са инвалидитетом, CUPS, *Hereticus*, Vol. VIII, No. 3-4/2010, Beograd, 2011, стр. 233-236 – приказ књиге.

Радови од избора у звање асистента

- Право на здраву животну средину у корпусу људских права, *Правни живот*, 9/2005, стр. 609-622.

- Разликовање мучења од других облика злостављања према пракси Европског суда за људска права, *Страни правни живот*, 1-2, 2005, стр. 195-216.

- *Право на поштовање приватног и породичног живота – чл. 8 Европске конвенције о људским правима*, Досије, Београд, 2006, приручник, 91 стр.

- Извршење пресуда Европског суда за људска права као вид хармонизације домаћег система са европским стандардима у области заштите људских

права, *пројекат Правног факултета Правни капацитет Србије за европске интеграције*, вол. 2, 2007, стр. 235-250.

- *Основи међународних људских права*, (коаутори проф. др Милан Пауновић и проф. др Борис Кривокапић), уџбеник, Мегатренд универзитет, Београд, 2007, стр. 161-199, 201-213, 222-232, 265-283.

- *Забрана дискриминације у јуриспруденцији Европског суда за људска права, Уставне и међународноправне гаранције људских права*, Универзитет у Нишу, Правни факултет, 2008, стр. 155-175.

- одбрањена окторска дисертација: *Универзална надлежност у међународном праву за тешке повреде људских права*, 2008.

- *Говор мржње – међународни стандарди*, *Lex Forum*, 1/2008, стр. стр. 7-20.

- *Допуштеност апсолутне универзалне надлежности (in absentia) у међународном праву*, *Правни живот*, 13/2008, стр. 673-688.

Радови од избора у звање асистента- приправника

- Приказ књиге, Тодић, Вукасовић, *Међународне организације и међународна сарадња у области заштите животне средине*, *Међународни проблеми*, 3/2000, стр. 320-322; 1-2/2001, стр. 165-167.

- *Повеља о основним правима у ЕУ*, *Архив за правне и друштвене науке*, 4/2000, (коаутор са проф. др Милан Пауновићем), стр. 555-562.

- Приказ књиге, Peter Mosny, *Ruthenia as the Part of the Legal Resolution of Minority Issue in Czechoslovakia*, *Анали Правног факултета*, 3-4/2002.

- *Забрана протеривања у контексту забране мучења у међународном праву*, *Правни живот*, 12/2003, стр. 405- 419.

- *Affirmative Action in the United States and the European Union: Comparison and Analysis*, University of Nis, *Facta Universitatis*, Series Law and Politics, Vol. 1, No. 7, 2003, p. 825-843.

- *Европски Комитет за спречавање мучења и нехуманих и понижавајућих поступања и казни*, *Правни живот*, 12/2004, стр. 501-516.

- Магистарски рад: *Забрана мучења и других облика злостављања у међународном праву, с посебним освртом на европске стандарде*, 2004 (необјављен).

VII УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА

Од избора у звање ванредног професора др Ивана Крстић је учествовала на бројним конференцијама у земљи и иностранству.

Конференције у Србији

Реферат на међународној конференцији *Human Rights in the 21st Century* у организацији САНУ и Правног факултета Универзитета у Београду, одржаној 9. и 10. новембра 2018. године у Београду.

Реферат на међународној конференцији *Migrants in 21st Century Europe* организацији САНУ, одржаној 5. и 6. маја 2017. године у Новом Саду.

Рад на тему *Међународноправни статус Независне Државе Хрватске* изложен на конференцији Правни поредак НДХ, одржаној 30. марта 2017. године на Правном факултету Универзитета у Београду.

Рад *Constitutional Changes in the Republic of Serbia Due to the Process of Internationalisation and Accession to the EU*, представљена међународној конференцији Право и транзиција, одржаној на Правном факултету Универзитета у Београду 23. и 24. марта 2017. године.

Рад на тему *Улога Савета УН за људска права у унапређењу и заштити људских права на глобалном нивоу*, представљен на конференцији Седамдесет година Уједињених нација - Поглед из Србије, организованој 22. октобра 2015. године у организацији Института за међународну политику и привреду.

Рад на тему *Статус међународног права у правном поретку Републике Србије и његова примена у пракси*, представљен на 29. сусрету учесника Копаоничке школе у децембру 2016. године.

Рад на тему *Пракса Европског суда за људски права у односу на примену Даблин регулативе*, представљен на 28. сусрету учесника Копаоничке школе у децембру 2016. године.

Конференције у иностранству

Рад *The Efficiency of the Asylum System in Serbia - Main Problems and Challenges* представљен је на конференцији *Asylum at the Frontiers of Europe: Realities and Legal Challenges*, држаној 11. и 12. маја 2017. године на Универзитету Лунд (Шведска).

Рад *Response of Western Balkan Countries to Migration Crisis* представљен је на конференцији *CONNECT BACK - ALUMNI4EUROPE - The European Union as a Global Actor*, у организацији Европског института из Сарбрикена (Немачка) од 10. до 12. новембра 2016. године.

Рад *Legal Protection against Discrimination in Serbia* представљен је 28. и 29. јуна 2016. године на међународној конференцији у Будви (Црна Гора).

Рад на тему *Country Report for Serbia, Autonomy and Antidiscrimination in Private Law - the Experience of the Western Balkans* представљен је у марту 2013. године на међународној конференцији у Тирани.

Као члан престижне експертске мреже European Equality Law Network, сваке године у новембру, почев од 2014. године, учествује на годишњој конференцији у Бриселу, где се дискутује о годишњим извештајима експерата из мреже.

Организациони одбор

Др Ивана Крстић била је члан организационог одбора:

- конференције *Human Rights in the 21st Century*, коју су заједнички организовали САНУ и Правни факултет Универзитета у Београду. Конференција је одржана 9. и 10. новембра 2018. године у Београду, на којој је др. Ивана Крстић имала и реферат (коауторски са проф. Миодрагом Јовановићем).

- конференције *Gender Mainstreaming in Higher Education*, која је одржана 20. октобра 2017. године у организацији Правног факултета Универзитета у Београду из уз подршку Мисије ОЕБС у Београду.

Приказ радова објављених после избора у звање ванредног професора

Монографије и публикације монографског карактера

***Забрана дискриминације у међународном и домаћем праву*, Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2018, стр. 335**

Монографија на тему *Забрана дискриминације у међународном и домаћем праву* представља опсежну студију која се бави међународним и домаћим правним оквиром, којим се забрањује дискриминација и штити равноправност. Циљ монографије је да читаоцима пружи целокупан преглед најважнијих извора и праксе домаћих и међународних судова, којима се установљавају стандарди заштите у овој области, али и да се проблематизују одређена питања ради даљег унапређења система заштите од дискриминације.

Монографија је подељена у шест поглавља.

У првом поглављу, који носи назив *Појам једнакости и забрана дискриминације*, дефинишу се појам једнакости, као и појам и елементи дискриминације и објашњава да нема дискриминације без неједнаког третмана који је заснован на неком личном својству. Заправо, главна идеја водилца јесте да није праведно правити разлику међу људима само на основу неке њихове особине, карактеристике која је урођена (на пример боја коже) или се стиче током живота, али се тешко мења (на пример вероисповест). Како често није јасно шта се подразумева под личним својствима, др Ивана Крстић дефинише лична својства, објашњава шта се подразумева под претпостављеним личним својством, као и шта се подразумева под тзв. сумњивим основима за дискриминацију. Посебно место посвећено је теми вишеструке дискриминације, као и изроцима и облицима дискриминације: непосредној и посредној дискриминацији, осталим облицима дискриминације и посебним мерама (афирмативним мерама).

Наредна три поглавља баве се најважнијим међународним стандардима у овој области. Тако се у другом поглављу, који носи назив *Универзални стандарди забране*

дискриминације, представља развој стандарда у релевантним конвенцијама које су донете под окриљем Уједињених нација, и које су тумачили различити УН комитети. Овде се ауторка определила да изворе представи тако што их је поделила у опште инструменте за заштиту људских права, специјализоване УН конвенције, као и УН конвенције које се односе на одређене категорије лица. Посебна пажња посвећена је анализи праксе Комитета за људска права, Комитета за елиминацију расне дискриминације и Комитета за елиминацију свих облика дискриминације жена. У трећем делу, који носи назив *Стандарди Савета Европе у заштити од дискриминације*, ауторка првенствено анализира примену Европске конвенције за људска права, донете у оквиру Савета Европе, и представља опсежну јуриспруденцију Европског суда за људска права у овој области. Прво се објашњава правна природа члана 14. Европске конвенције и члана 1. Првог протокола уз Европску конвенцију, којима се пружа заштита од дискриминације пред Европским судом за људска права. Пракса Европског суда је веома детаљно анализирана и подељена на дискриминацију по основу пола, дискриминацију по основу држављанства, дискриминацију по основу етничког порекла, дискриминацију по основу сексуалне оријентације, дискриминацију по основу вероисповести и дискриминацију по основу инвалидитета. Наглашавајући значај појединих питања, ауторка закључује да пракса Европског суда поводом одређених питања није задовољавајућа, често полемичујући са судијама који су гласали за већинско мишљење и приклањајући се судијама који су издвојили мишљење. Поред Европске конвенције, на овом месту пажња је посвећена и Оквирној конвенцији за заштиту националних мањина, као и Повељи о регионалним и мањинским језицима.

Четврта глава носи назив *ЕУ стандарди у области недискриминације* и посвећена је развоју и примени антидискриминационих стандарда у Европској унији, организацији чијем пуноправном чланству Република Србија стреми последње две деценије и који су за њу релевантни, имајући у виду процес придруживања и усаглашавања правног оквира и праксе са правом ЕУ. У овом делу, ауторка представља антидискриминациони правни оквир ЕУ, позивајући се на оснивачке уговоре, Повељу о основним правима у ЕУ и секундарно законодавство. Посебна пажња посвећена је пракси Суда правде ЕУ, која је подељена на дискриминацију по основу пола/рода, расну дискриминацију, верску дискриминацију, дискриминацију по основу узраста, дискриминацију сексуалних мањина, као и дискриминацију по основу инвалидитета.

Последње две главе су посвећене антидискриминационом праву и пракси у Републици Србији. Тако је у петој глави, која носи назив *Забрана дискриминације у праву и пракси у Републици Србији*, ауторка прво анализирала национални правни оквир за забрану дискриминације, у којем су представљене уставне норме, међународни стандарди у предметима против Републике Србије пред Европским судом за људска права, као и општи антидискриминациони закони. Посебан акценат је стављен на институцију Повереника за заштиту равноправности, који је представљен кроз нормативни оквир, где је првенствено објашњена његова улога као независног и специјализованог тела, који је почео са радом 2010. године. Значај Повереника је у томе што је у великој мери допринео развоју антидискриминационе праксе, пружајући такође, у виду мишљења на притужбе, делотворан правни лек у борби против дискриминације. Поред нормативног дела, представљена је најзначајнија пракса Повереника за заштиту равноправности кроз представљање облика дискриминације (непосредна дискриминација, посредна дискриминација, повреда начела једнаких права и обавеза, позивање на одговорност, узнемиравање и понижавајуће поступање, говор мржње, као и удруживање ради вршења дискриминације) и посебне случајеве дискриминације (дискриминација пред органима јавне власти, дискриминација у области рада, дискриминација у пружању јавних услуга и коришћењу јавних објеката, као и дискриминација у области образовања и стручног оспособљавања).

Последња, шеста глава, носи назив *Заштита од дискриминације у Републици Србији* и посвећена је управо механизмима заштите од дискриминације, где су представљени парнични, прекршајни и кривични поступак, анализирани кроз призму домаће праксе у овој области. У првом делу, ауторка објашњава карактеристике посебног антидискриминационог поступка и праксу парничних судова и представља детаљно праксу у којима је Повереник за заштиту равноправности водио стратешке парнице. Потом се објашњава правни основ за вођење кривичног поступка у овој области, као и пракса у којима је Повереник за заштиту равноправности подносио кривичне пријаве. Коначно, на крају је представљен правни оквир за вођење прекршајног поступка, као и пракса у којој је Повереник за заштиту равноправности иницирао предлог за покретање овог поступка.

Кандидаткиња закључује да данас постоји велики број конвенција које уводе антидискриминациону одредбу у области коју регулишу. Посебно је значајно да сви међународни инструменти уводе тзв. отворену клаузулу, што значи да се с временом проширује круг личних својстава на основу којих је забрањена дискриминација, која сада укључује и сексуалну оријентацију, здравствено стање, пребивалиште. Такође, надзорна тела у великој мери доприносе динамичном процесу развоја стандарда у овој области, утичући истовремено и на стварање униформне националне праксе. Коначно, све већи значај се придаје стереотипима и предрасудама, који доводе до дискриминације, а који често лимитирају заштиту од дискриминације, посебно када су изражени у ставовима самих судија.

Што се изазова у раду надзорних тела тиче, ауторка наглашава да у појединим предметима није јасно како је утврђено постојање дискриминације када међународно тело није установило адекватног упоредника, као што је то био случај у предмету фризијске националне мањине против Немачке, нити је утврдило о којем се личном својству ради, што је нарочито илустративно у раду појединих уговорних тела УН. Такође, постоје неке области у којима се Европски суд за људска права ослања на поље слободне процене држава и на недостатак консензуса у погледу одређених питања. Ово је нарочито илустративно за случајеве који се тичу употребе верских симбола. Даље, Европски суд задржава и веома висок стандард доказивања да је у конкретном случају постојао расно мотивисан напад на припадника ромске националне мањине, и то поред бројних података о систематској дискриминацији којој су изложени, као и ранијој јуриспруденцији у којој се многислучајеви понављају у односу на конкретну државу. Проблем још увек постоји и код доказивања посредне дискриминације, што је нарочито дошло до изражања у предмету *Бијао против Данске*. Понекад долазе до изражаја и стереотипи самих судија пред међународним телима, што је нарочито исказано у мишљењу које је дао судија Сајо у предмету *Камтоклу и Аксенчик против Русије*, да жене током боравка у затвору више пате јер су лишене могућности да роде дете и да брину о њему.

Ауторка закључује и да је Република Србије успоставила целовит антидискриминациони оквир који је у великој мери усаглашен са релевантним међународним стандардима. Домаћи стандарди се значајно унапређују и допуњују у раду Повереника за заштиту равноправности. Поступак по притужбама пред Повереником брз је и ефикасан. Иако Повереник не може да кажњава дискриминатора, могућност објављивања да је неко дискриминатор утиче на високи проценат поступања по датим препорукама. С друге стране, анализа судске праксе показује да судови још увек немају конзистентну и богату јуриспруденцију у области дискриминације. Такође, било је потребно време да судије признају да нема дискриминације без неједнаког третмана по основу личног својства, да направе јасну разлику између дискриминације и мобинга, да признају статистичке податке као доказе пред судом, да прихвате институт пребацивања терета доказивања, али и да реше друга правна питања, попут стварне надлежности, питања давања сагласности за вођење стратешке парнице у

случају више дискриминисаних лица, те круга лица која имају активну легитимацију да поведу стратешку парницу. Ауторка закључује и да се за прекршајни и кривични поступак не може рећи да у овом тренутку представљају делотворан механизам заштите од дискриминације. Анализа предмета у којима је Повереник поднео захтев за покретање прекршајног поступка показује да су судије инертне и да највећи број предмета застарева након две године, због чега се поступак обуставља. Такође, казнена политика за озбиљне акте дискриминације је симболична и не служи сврси да укаже на штетност и недопустивост таквих радњи. Коначно, поступање тужилаштва по кривичним пријавама показује одсуство разумевања феномена дискриминације и непоступање по пријавама, или њихово одбацивање у предметима који су очигледан пример постојања озбиљних кривичних дела.

Квалитативна студија о утицају пресуда Европског суда за људска права на јуриспруденцију судова у Републици Србији, (коаутор са Љ. Милутиновић и Б. Чучковић), Савет Европе, Београд, 2016, стр. 157

Монографска студија на тему *Квалитативна студија о утицају пресуда Европског суда за људска права на јуриспруденцију судова у Републици Србији* представља резултате истраживања спроведеног с циљем да се одреди статус Европске конвенције о људским правима и праксе Европског суда за људска права у домаћем правном систему, да се укаже на повреде које је Европски суд идентификовао у пресудама донетим против Републике Србије, да се објасни начин извршења пресуда и улога правосудја у овом процесу, те да се пронађу и анализирају пресуде Уставног суда, као и редовних судова у Републици Србији, у којима се судије ослањају на Европску конвенцију. Истраживање је имало две фазе. У првој фази, истраживање је спроведено у првој половини 2013. године и имало је задатак да покаже на који начин и до које мере су стандарди садржани у пракси Европског суда инкорпорирани у домаћи правни систем. У наведеном периоду, резултати студије су били производ не само анализе пресуда Уставног суда и редовних судова у Републици Србији, већ и разговора обављених са бројним актерима, представницима Владе, запосленима у Правосудној академији, судијама и стручним сарадницима, стручњацима, адвокатима, као и са активистима цивилног сектора. У другој фази, истраживање је допуњено анализом и оценом пресуда које су Уставни суд Србије и редовни судови донели у периоду од 2013. до 2016. године. У студији се указује на тенденцију побољшања стања у области примене Европске конвенције пред домаћим судовима. Уочено је да је број представки поднетих Европском суду за људска права против Републике Србије значајно смањен у односу на претходне године, да се повећао број пресуда у којима Европски суд није утврдио повреду Европске конвенције, али и да је повећан број пресуда у којима се редовни судови позивају на Европску конвенцију и праксу Европског суда за људска права.

Студију чини пет поглавља.

У првом поглављу анализиран је статус Европске конвенције у правном поретку Републике Србије. Посебна пажња посвећена је положају Европске конвенције у правном поретку Републике Србије, принципу супсидијарности, анализиране су пресуде Европског суда донете против Републике Србије, извршење пресуда донетих против Србије, те актуелно стање извршења пресуда Европског суда. Друга глава пружа детаљну анализу одлука Уставног суда Републике Србије. У овом делу студије пружена је статистичка анализа учесталости позивања на праксу Европског суда за људска права од стране Уставног суда Србије. Предмет истраживања су и конкретна права у погледу којих се Уставни суд позивао на праксу Европског суда. Следи анализа конкретних примера позивања на праксу Европског суда, и то како у поступцима из других надлежности Уставног суда, тако и у поступцима по уставним жалбама. У том

последњем сегменту анализа је усмерена на конкретна људска права, између осталих, право на суђење у разумном року, право на накнаду штете и начело забране дискриминације, право на једнаку заштиту права, право на уточиште, право на живот, итд. Треће поглавље студије посвећено је утицају пресуда Европског суда за људска права на јуриспруденцију редовних судова у Републици Србији. Анализа је усмерена на позивање на повреду чланова 5, 6, 8, 10, 14. Европске конвенције, као и члана 1. Дванаестог протокола, члана 1. Првог протокола, те чланова 3. и 4. Седмог протокола уз Европску конвенцију о људским правима. Четврто поглавље садржи закључна разматрања, док су у пето поглавље смештене конкретне и веома корисне препоруке за успостављање ефикаснијег система имплементације пресуда Европског суда.

Коментар закона

Коментар Закона о забрани дискриминације (коаутор са Н. Петрушић, Т. Маринковић), Правосудна академија, Београд, 2014, стр. 35-51, 60-63, 87-125, 136-182, 199-215, 344-361

Коментар Закона о забрани дискриминације представља опсежан приказ правног оквира и међународне и домаће праксе којим се анализира домаћа сваке одредбе садржане у овом закону из 2009. године. Доношењем Закона о забрани дискриминације, Република Србија је заокружила своје антидискриминационо законодавство и законски конкретизовала и операционализовала уставне норме о забрани дискриминације. Овим основним антидискриминационим законом уређен је општи режим заштите од дискриминације, док су посебним антидискриминационим законима уређени заштита од дискриминације појединих маргинализованих друштвених група, као и посебне мере које се у корист ових група уводе ради постизање њихове пуне равноправности, заштите и напретка.

Коментар је написан са циљем да стручној јавности понуди целовито коментаторско-инструктивно дело које пружа путоказе у тумачењу и примени антидискриминационих прописа. Потреба за овим путоказима постоји не само зато што су за многе правнике антидискриминациони инструменти још увек новина, већ и зато што делотворна примена ових инструмената подразумева познавање самог феномена дискриминације као друштвене појаве, али и добро разумевање правног појма дискриминације, чији су елементи законски дефинисани коришћењем бројних правних стандарда. Због тога је утврђивање дискриминације комплексан мисаони процес, који захтева специфична правничка знања и вештине, као и одговарајуће вредносне судове базиране на нултој толеранцији на дискриминацију. Имајући то у виду, коаутори су настојали да објасне циљ, смисао и суштину законских правила, посебно оних која, због начина формулисања, остављају широк простор за тумачење. С друге стране, искуство је показало да је за делотворну заштиту од дискриминације кључно добро познавање и разумевање сложених правних концепата и антидискриминационих стандарда установљених међународним и домаћим прописима. Зато коментар законских правила обилује тумачењима међународног антидискриминационог права. Коментар је резултат заједничког рада три аутора са корелативним знањима.

Др Ивана Крстић је написала Коментар на следеће теме: облици дискриминације (члан 5. Закона), непосредна дискриминација (члан 6. Закона), посредна дискриминација (члан 7. Закона), забрана позивања на одговорност (члан 9. Закона), посебне мере (члан 14. Закона), дискриминација у поступцима пред органима јавне власти (члан 15. Закона), дискриминација у области рада (члан 16. Закона),

дискриминација у пружању јавних услуга и коришћењу објеката и површина (члан 17. Закона), дискриминација у области образовања и стручног оспособљавања (члан 19. Закона), дискриминација на основу пола (члан 20. Закона), дискриминација на основу сексуалне оријентације (члан 21. Закона), дискриминација деце (члан 22. Закона), дискриминација на основу старосног доба (члан 23. Закона), дискриминација особа са инвалидитетом (члан 26. Закона), дискриминација с обзиром на здравствено стање (члан 27. Закона), глава VIII (казнене одредбе - чланови 50 - 60. Закона).

Коментар Закона о забрани дискриминације (коаутор са Н. Петрушић, Т. Маринковић), Службени гласник, Београд, 2016, стр. 44-62, 70-74, 100-138, 148-196, 212-231, 359-383

Коментар Закона о забрани дискриминације из 2016. године представља новелирану, односно допуњену верзију Коментара из 2014. године, где су сви аутори задржали теме које су представили у претходном издању Коментара, с тим што су одредбе закона даље објашњене уз ослањање на новију домаћу праксу (праксу судова и мишљења дата у поступку пред Повереником за заштиту равноправности), као и на новију међународну праксу (пре свега Европског суда за људска права и Суда правде ЕУ).

Кандидаткиња је написала Коментар на следеће теме: облици дискриминације (члан 5. Закона), непосредна дискриминација (члан 6. Закона), посредна дискриминација (члан 7. Закона), забрана позивања на одговорност (члан 9. Закона), посебне мере (члан 14. Закона), дискриминација у поступцима пред органима јавне власти (члан 15. Закона), дискриминација у области рада (члан 16. Закона), дискриминација у пружању јавних услуга и коришћењу објеката и површина (члан 17. Закона), дискриминација у области образовања и стручног оспособљавања (члан 19. Закона), дискриминација на основу пола (члан 20. Закона), дискриминација на основу сексуалне оријентације (члан 21. Закона), дискриминација деце (члан 22. Закона), дискриминација на основу старосног доба (члан 23. Закона), дискриминација особа са инвалидитетом (члан 26. Закона), дискриминација с обзиром на здравствено стање (члан 27. Закона), глава VIII (казнене одредбе - чланови 50 - 60. Закона).

Коментар Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (ур. Драгољуб Поповић), Службени гласник, Београд, 2017, стр. 91-103, 360- 375, 687-702, 707-709

Коментар Конвенције за заштиту људских права и основних слобода објављен је у оквиру Правне библиотеке и едиције Коментари Службеног гласника, а аутори овог издања су проф. др Драгољуб Поповић (аутор и уредник издања), проф. др Виолета Беширевић, др Славољуб Царић, проф. др Марија Драшкић, др Владимир Ђерић, проф. др Горан П. Илић, др Иван Јанковић, др Едо Корљан, проф. др Танасије Маринковић, проф. др Татјана Папић и др Ивана Крстић. Другим речима, *Коментар Конвенције за заштиту људских права и основних слобода* рад је групе аутора, међу којима су судије, адвокати, професори и некадашњи судија ЕСЉП и државни заступник пред Европским судом за људска права. Иако Европска конвенција обавезује Републику Србију од 2004. године и њене одредбе представљају део унутрашњег

правног поретка Републике Србије, до овог издања постојао је само један Коментар Европске конвенције о људским правима, који притом није новелиран. Зато су ретке књиге које попут ове, на систематски начин обрађује све чланове Европске конвенције и додатних протокола, ослањајући се на праксу Европског суда за људска права у Стразбуру. Књига је од користи свима који су заинтересовани за Европску конвенцију и њену примену, како практичарима, којима је пре свега намењена, тако и онима који се конвенцијским правом баве с академског аспекта. У Коментару се сваки члан објашњава прво кроз утврђивање домаћаја саме норме, а онда и анализом и представљањем најрелевантније праксе Европског суда за људска права, што даје добар преглед ове праксе и стандарда који из ње произлазе.

Др Ивана Крстић је обрадила следеће теме: забрана ропства и принудног рада (члан 4. Европске конвенције), забрана дискриминације (члан 12. Европске конвенције и члан 1. Дванаестог протокола уз Европску конвенцију), право на образовање (члан 2. Првог протокола уз Европску конвенцију), слобода кретања (члан 2. Четвртог протокола уз Европску конвенцију), забрана протеривања сопствених држављана (члан 3. Четвртог протокола уз Европску конвенцију), забрана колективног протеривања странаца (члан 4. Четвртог протокола уз Европску конвенцију) и заштита у поступку протеривања странаца (члан 1. Седмог протокола уз Европску конвенцију).

Категорисани чланци и поглавља у публикацијама монографског карактера

The Efficiency of the Asylum System in Serbia - Main Problems and Challenges, in (eds. V. Stoyanova, E. Karageorgiou), *The New Asylum and Transit Countries in Europe, During and in Aftermath of the 2015/2016 Crisis*, International Refugee Law Series, Brill Nijhoff, Leiden/Boston, 2018, pp. 158-184

Рад *The Efficiency of the Asylum System in Serbia - Main Problems and Challenges* представљен је на међународној конференцији у мају 2017. године на Универзитету у Лунду, у којем др Ивана Крстић идентификује четири фазе у обезбеђењу права на азил у Републици Србији. У првој фази, УНХЦР је обезбеђивао неопходну помоћ и подршку тражиоцима азила. Друга фаза започиње са успостављањем делотворног азилног система у Републици Србији 2008. године, када је почео да се примењује Закон о азилу. Иако је овај закон великим делом био усаглашен са релевантним међународним и европским нормама у области азила у време његовог усвајања, поједини институти нису примењивани на адекватан начин у пракси и показали су да је законски оквир у погледу појединих питања непрецизан и недовољно јасан. Овоме је у великој мери допринело и непостојање искуства државних службеника да се баве материјом азила. Проблеми су посебно били видљиви у погледу изостанка прецизирања рока за обављање појединих фаза у поступку азила, постојању истоветне процедуре за све тражиоце азила, односно без увођења скраћене процедуре и процедуре на граници. Др Ивана Крстић анализира велики број предмета у којима су органи који одлучују о захтеву за азил одбацивали захтев применом концепта сигурне треће земље. Резултат свега овога је био мали број позитивних решења којима је признат међународни статус у Републици Србији. Ауторка примећује да је трећа фаза започела непосредно након избијања мигрантске кризе, у лето 2015. године, када је Република Србија уложила значајне напоре како би обезбедила хуманитарну помоћ свим мигрантима који су се налазили на њеној територији, али је у мањој мери обраћала пажњу на унапређење система азила. Због ове чињенице, околности да се

држава суочава са економским проблемима, као и због изостанка избегличке популације и интегративних политика, већина миграната је посматрала Републику Србију само као транзитну земљу. Нова, четврта фаза започиње са затварањем балканске руте у марту 2016. године, што је условило нове изазове у овој области, јер мигранти остају дужи временски период на територији Републике Србије. Ова чињеница је условила отварање нових центара за смештај, као и реформу законодавног оквира, како би се успоставио делотворан азилни систем и пружила адекватна заштита тражиоцима азила и мигрантима.

Response of Western Balkan Countries to Migration Crisis, ZeuS (Zeitschrift fur Europarechtliche Studien), Europa-Institut, Nomos, 2017, pp. 527-540

Рад *Response of Western Balkan Countries to Migration Crisis* представљен је у новембру 2016. године на међународној конференцији *European Union as a Global Actor*, у организацији Европског института из Сарбрикена (Немачка). Рад се бави прво европском мигрантском кризом из 2015. године и реакцијом две земље које се налазе на тзв. балканској рути. У питању су правни оквир и пракса Републике Србије и Републике Македоније. Ауторка повлачи паралелу између ова два азилна система и објашњава реакцију власти у погледу приступа територији, пријема тражилаца азила и миграната и њиховог упућивања у процедуру азила. Истовремено, ауторка објашњава и представља реакцију суседних земаља, чланица Европске уније, с посебним фокусом на праксу Хрватске и Мађарске. Практика ових земаља у области азила оцењена је као неодговарајућа и као супротна међународним и европским стандардима. Кршење ових стандарда од стране земаља чланица ЕУ у великој мери доводи до даљег непоштовања и овако веома фрагилног међународног система у области избегличког права. Ситуација је додатно закомпликована затварањем тзв. балканске руте за мигранте, чиме су се поставили и нови изазови пред Македонију и Србију, а који су довели до промене законодавног оквира у области азила и миграција. Ауторка закључује да је до ове реформе требало доћи раније и да она још увек није у потпуности одговорила на све изазове са којима се суочавају балканске државе у области азила и миграција.

The Efficiency of Serbian Asylum Procedure (co-author with M. Davinic), ZeuS, Asyl und Migration in Europa – rechtliche Herausforderungen und perspektiven, Nomos, Europa Institut, 2016, pp. 207-219

Рад на тему *The Efficiency of Serbian Asylum Procedure* бави се анализом ефикасности азилне процедуре у Републици Србији. Аутори прво наводе све фазе које претходе доношењу првостепене одлуке у поступку азила, објашњавајући праксу која се тиче изражавања намере да се тражи азил, регистрације и евиденције тражилаца азила, подношења захтева за азил и саслушања. У свакој од ових фаза аутори наводе правни основ, а потом и праксу, анализирајући у којој мери она доприноси (не)постојању ефикасног система азила. Након тога, аутори анализирају праксу тела која одлучују о захтеву за азил. Тако је посебна пажња посвећена анализи рада Канцеларије за азил, посебне организационе јединице у Министарству унутрашњих послова, која у првом степену одлучује о захтевима за азил. Аутори дају статистичке податке о броју одбачених и одбијених захтева за азил, као и позитивних решења којима је додељена избегличка и супсидијарна заштита у Републици Србији. Након тога се анализира правни оквир и пракса Комисије за азил, независног Владиног тела који у другом степену одлучује о захтеву за азил. У овом делу, аутори указују на

поједина проблематична законска решења, а посебно она која не обезбеђују и стварну независност у раду овог тела, као и неопходну специјализацију у области азила (а која је широко постављена као искуство у области људских права). Коначно, аутори анализирају праксу Управног суда, посебно имајући у виду чињеницу да су постојала озбиљна разматрања и иницијативе за укидање Комисије за азил. Међутим, аутори закључују да се и Управни суд суочава са одређеним проблемима када одлучује о азилним предметима. У питању су, између осталог, веома широка надлежност Управног суда, мали број предмета у области азила у односу на друге области из надлежности Управног суда, изостанак специјализованих већа и двостепеног одлучивања. Зато аутори закључују да је постојећа структура адекватнија од укидања Комисије за азил, али сугеришу промену праксе, посебно у погледу примене концепта сигурне треће земље.

Implementation of positive action measures for achieving gender equality in the FYR of Macedonia, Montenegro and Serbia, *European Law Equality Review*, no. 2, European Commission, 2016, pp. 22 - 33

Рад на тему *Implementation of positive action measures for achieving gender equality in the FYR of Macedonia, Montenegro and Serbia* представља ауторски рад у којем се анализира појам посебних мера, услови за примену и њихова примена у пракси у три државе у региону: Србији, Црној Гори и Македонији. У раду су представљени случајеви из праксе, који пружају даљи водич о примени посебних мера у наведеним земљама. Други део рада бави се анализом посебних мера у три области: политичком животу, области рада и представљању жена у управним одборима компанија. Трећи део рада указује на занимљиву праксу Републике Србије, где су нижи судови погрешно тумачили појам посебних мера, а што је накнадно исправљено у одлукама виших судова. Ова земља уједно једина и има релевантну судску праксу у овој области. Такође, стандарди су даље изражени у мишљењима Повереника за заштиту равноправности. Ауторка посебно указује на значај праксе и на тумачење овог важног института, које је у складу са релевантним међународним и европским стандардима, а понекад пружа и већу заштиту. Ово је нарочито приметно у односу на правни оквир и праксу Суда правде ЕУ, који на веома ограничен начин дозвољава примену посебних мера у односу на жене у области запошљавања.

The Necessity of Reforming the UN Administrative Apparatus, (co-author with B. Milisavljevic), in *SEE|EU Cluster of Excellence in European and International Law* (Ed.), *South Eastern Europe and the European Union – Legal Aspects*, Verlag Alma Mater, Saarbrücken, Germany, 2017, pp. 85-109

Питање реформе Уједињених нација, најзначајније међународне организације универзалног карактера, већ дуго заокупља пажњу међународне заједнице. Аутори подвлаче неопходност реформе главних органа ове организације, а због обима рада аутори се фокусирају на потребу за реформом административног апарата Организације, који је суочава са великим променама на глобалном плану. Ова промена условљава измену њене структуре и компетенција, с циљем успостављања веће ефикасности и транспарентности у раду. Да би се ово постигло, аутори закључују да је неопходно променити процедуру избора чланова секретаријата Уједињених нација, као и саме услове како би се одговорило потребама професионализације.

Аутори констатују да била која реформа секретаријата није могућа без реформе Генералног секретара, који мора бити носилац ових промена. Аутори због тога заговарају потребу веће транспарентности при избору челника организације који мора да се наметне са својим менаџерским способностима. Закључује се да избор Генералног секретара треба да зависи од географског критеријума, али да то не сме да утиче на квалитет избора. Поред тога, аутори указују навођење рачуна о родној равноправности, јер је на последњем избору, и поред одличних женских кандидата, поново изабран мушкарац. Такође се указује на унапређење саме изборне процедуре, где треба јачати улогу Генералне скупштине и повећати транспарентност одлучивања, која у највећој мери треба да буде условљена квалитетом кандидата и његовом способношћу да води организацију понут Уједињених нација.

Gender Equality Framework in the Republic of Serbia, *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law – Series of Papers*, 2016, pp. 41 - 56

У раду на тему *Gender Equality Framework in the Republic of Serbia* др Ивана Крстић анализира правни оквир за успостављање родне равноправности у Републици Србији. У фокусу рада су Закон о забрани дискриминације, као општи антидискриминациони закон, и Закон о равноправности полова, као специјализован закон. Након анализе главних законских решења, ауторка тврди да су поменути закони у складу са међународним и европским стандардима, али да је потребно увести извесне измене како би се обезбедило даље унапређење заштите у области родне једнакости. Овде се посебно мисли на право Европске уније, где је до данас донет велики број директива и где је пракса Суда правде ЕУ веома богата. Ауторка тврди да други проблем представља имплементација постојећих норми, која захтева усвајање подржавајућих мера како би се сузбила родна неједнакост, укинули родни стереотипи и предрасуде и обезбедила једнака заступљеност жена на тржишту рада. Ауторка проналази да су типичне ситуације које илуструју родну неједнакост у Републици Србији изражене у мишљењима Повереника за заштиту равноправности, а које се односе на пребацивање жена на ниже плаћено радно место након повратка са породичног одсуства, објављивање дискриминаторских огласа и непримерена питања о планирању породице у разговорима за посао. Да би се побољшала ситуација, ауторка сматра да би веће увођење посебних мера за жене у области рада и запошљавања било веома корисно, али указује на то да би оне морале бити брижљиво планиране, како би биле у складу са релевантном праксом Суда правде ЕУ.

Constitutional Changes in the Republic of Serbia Due to the Process of Internationalisation and Accession to the EU, (co-author B. Milisavljevic), *Law and Transition, Collection of papers*, Belgrade 2017, pp. 93 – 105

У раду *Constitutional Changes in the Republic of Serbia Due to the Process of Internationalisation and Accession to the EU*, који је представљен на међународној конференцији Право и транзиција, одржаној на Правном факултету Универзитета у Београду 23. и 24. марта 2017. године, аутори разматрају неопходне промене Устава Републике Србије из два разлога. Прво, до измене Устава треба да дође због очигледне правне нелогичности која је последица не транспарентности и брзине при усвајању Устава, што је илустровано на неколико примера. Тако аутори проналазе да поједине одредбе нису добро дефинисале однос унутрашњег и међународног права, а да су неке

норме нејасне и да нису у складу са међународним стандардима у области људских права. Аутори су разматрали одредбе актуелног Устава Републике Србије и пронашли неколико крупних пропуста који могу довести до одговорности државе на међународном плану. Друго, потреба за изменом Устава односи се на неопходне промене због приступања у чланство Европске уније. С друге стране, због процеса приступања Републике Србије Европској унији, потребно је унети клаузулу супремације, као и одредбе о праву грађанства Европске уније, гласачком праву, праву на обраћање Европском омбудсману и право на писање петиција Европском парламенту. На крају, аутори указују да је неопходно ускладити процес усвајања одлука на спољнополитичком плану са одлукама Европске уније до уласка у чланство.

The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity? (co-author M. Davinic), *Lex localis - Journal of Local Self-Government* 3/2018, pp. 551 – 568

Рад на тему *The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity?* бави се институцијом омбудсмана, која због повећања скептичности грађана према ауторитету било које врсте, добија све већи значај и простор за деловање. У тексту је стављен акценат на раду омбудсмана који су формиран на нивоу градова и општина. Аутори објашњавају да је пре 15 година почела са радом институција локалног омбудсмана у Републици Србији, која функционише у условима повећане партократије, постојања неформалне социјалне мреже која често превладава над применом правних норми, као и стања које погодује одређеним облицима коруптивног понашања. Рад има за циљ да анализира статус и функционисање ове институције, ради идентификације постојећих проблема и пружања конкретних препорука за њен ефикаснији рад. Аутори у раду користе неколико научних метода, првенствено нормативни метод анализе постојећег правног оквира за деловање локалних омбудсмана у Републици Србији. Тако аутори објашњавају успостављање институције омбудсмана на различитим нивоима власти у Републици Србији, а потом следи део посвећен разлозима за успостављење локалних омбудсмана и коначно део посвећен нормативном оквиру и уобичајеном поступку пред овим органима. Поред класичног метода, аутори су користили и метод интервјуа, који је коришћен у разговору са представницима Удружења локалних омбудсмана, као и метод анкете, који се огледао у слању упитника свим канцеларијама локалних омбудсмана у Србији. Тако су у емпиријском делу систематизовани одговори добијени на основу упитника и разговора са локалним омбудсменима. Резултати истраживања и препоруке за даљи рад изложени су у закључним разматрањима у циљу унапређења положаја локалних омбудсмана у Републици Србији, али и у циљу размене искуства са земљама из региона које имају, или планирају да уведу омбудсмане на овом нивоу власти.

Protection of migrants from extradition in Serbia due to Risk of Persecution (co-author M. Davinic), *International Migration*, Wiley Online Library, August 2018

Рад на тему *Protection of migrants from extradition in Serbia due to Risk of Persecution* бави се питањем поштовања принципа забране протеривања у случају да се тражилац азила налази у екстрадиционом притвору и чека одлуку о депортацији. Рад је инспирисан случајем који је изазвао много пажње на међународном плану, а тиче се

одлуке о изручењу А.Ц. земљи порекла, Турској, крајем 2017. године. До изручења је дошло у децембру 2017. године, на захтев ове земље, и поред озбиљних навода да том лицу прети опасност од прогона у земљи порекла. Овај случај, као и још два која су представљена у раду, по оцени аутора, указују на непостојање јединственог система у Републици Србији за примену принципа забране протеривања. Основни проблем, по мишљењу аутора, огледа се у непостојању везе између система азила и екстрадиционог поступка, што доводи у ризик појединца од прогона уколико буде враћен у земљу порекла. Аутори истичу да органи који учествују у екстрадиционом поступку не разматрају примену принципа *non-refoulement*, сматрајући да о томе одлуку треба да донесу органи који учествују у поступку азила. Такође, ови органи не уважавају чињеницу да се азилни поступак окончава тек доношењем пресуде Управног суда, те да се свако удаљење лица са територије Републике Србије пре ове одлуке мора сматрати преурањеним. С друге стране, азилни органи не узимају у обзир чињеницу да се лице изручује у земљу порекла и да је њихов задатак да испитају да ли постоји основана сумња да би лице повратком у ту земљу било изложено прогону, а не да примењују концепт сигурне треће земље, разматрајући ситуацији у земљи кроз коју је лице прошло на путу до Србије. У конкретном случају, првостепени и другостепени орган су сматрали да треба одбацити захтев за азил због чињенице да је А.Ц. боравио у Црној Гори, која се може сматрати сигурном трећом државом. Међутим, А.Ц. није враћен у Црну Гору, већ у Турску која је тражила његово изручење. Због овакве ситуације, аутори закључују да се принцип забране протеривања не примењује адекватно у пракси и да је потребно предузети одређене мере како би се спречило понављање неког сличног случаја у будућности. Ово је важно и због међународног угледа Републике Србије јер је случај А.Ц. разматран пред бројним међународним телима, укључујући и Комитет против тортуре.

Procedural aspects of Article 8 of the ECHR in Environmental Cases – the Greening of Human Rights Law (co-author with B. Cuckovic) *Annals*, vol. 63, no. 3, 2015, Faculty of Law, University of Belgrade, pp. 170 - 189

Предмет анализе рада *Procedural aspects of Article 8 of the ECHR in Environmental Cases – the Greening of Human Rights Law* је правни основ 'процедурализације' члана 8 Европске конвенције о људским правима у случајевима који су се тicali животне средине. Процесни аспект члана 8. тумачи се на начин да ствара позитивну обавезу за државе, под одређеним околностима, да заштите појединце од еколошких фактора који озбиљно утичу на њихов приватан и породичан живот. У раду се указује на околност да је ослањање Европског суда за људска права на концепт позитивних обавеза у вези са чланом 8. значајно проширено, да се напушта инсистирање на постојању везе између државе и штетне активности, као и да је све израженија превентивна природа обавеза садржаних у члану 8. Истиче се да је до процедурализације члана 8. дошло под утицајем неколико чврсто установљених правила и принципа међународног права заштите животне средине. Домашај процесне димензије члана 8. се такође анализира у раду и то кроз његово поређење са другим изворима еколошког права, али и са осталим процесним правима гарантованим Европском конвенцијом. Коначно, из анализе произлази закључак да Европски суд користи еколошки експанзионистичко тумачење права на приватан и породичан живот, као и да је утврдио важне стандарде у погледу садржине процесних права на учешће у доношењу еколошких одлука и приступ правној заштити у еколошким стварима. Међутим, ауторке закључују да се приступ Суда у односу на појединачна питања може и

критиковати, као што је то примера ради случај са његовим пропуштањем да пружи јасне стандарде у вези са опсегом и дефиницијом еколошке информације.

Приступање Европске уније Европској конвенцији о људским правима као вид унапређења заштите људских права у Европи, (коаутор Б. Чучковић), *Анали Правног факултета у Београду*, број 2/2016, стр. 49-78

Рад *Приступање Европске уније Европској конвенцији о људским правима као вид унапређења заштите људских права у Европи* бави се значајем приступања Европске уније Европској конвенцији о људским правима, као најважнијем регионалном инструменту за заштиту људских права. Приказана је еволуција идеје о приступању Европској конвенцији, фазе у том процесу, као и Нацрт споразума који је покушао да разреши комплексна правна питања која се тичу посебног правног система ЕУ. У другом делу рада је представљено и анализирано Мишљење 2/13 Суда правде ЕУ из децембра 2014. којим је, практично, цео процес приступања прекинут. У раду се констатује да Европски суд за људска права тренутно има само индиректну уставну контролу над правним поретком ЕУ испитивањем аката држава чланица. Приступање ЕУ Европској конвенцији омогућило би испитивање свих активности у ЕУ са становишта поштовања људских права, па чак и оних код којих Суд правде ЕУ нема потпуну надзорну функцију. У раду се износи мишљење да је због успостављања правне сигурности и подвргавања контроли аката институција ЕУ неопходно пронаћи начин да се овај процес што пре настави и оконча. Констатује се да постоје два могућа сценарија: поновно преговарање око споразума о приступању или измена оснивачких уговора. Ауторке закључују да се оба решења чине готово немогућим у створеном политичком миљеу. Међутим, остављају простор да на наставак преговора евентуално утичу како пресуда *Авотини против Летоније* из маја 2016. у којој је Европски суд потврдио принцип о једнакој заштити из предмета *Босфор*, указујући на значај очувања узајамног поверења два суда, тако и потреба за већим кредибилитетом и јачањем ЕУ након Брегзита.

Legal Protection against Discrimination in Serbia, in *Legal protection Against Discrimination in South East Europe - Regional Study* (eds. Flutura Kola-Tafaj and others), SEELS, Skopje, 2016, pp. 401-457

Рад *Legal Protection against Discrimination in Serbia* представљен је крајем јуна 2016. године на међународној конференцији у Будви (Црна Гора). У зборнику су представљени тематски извештаји земаља из региона. Анализа обухвата период од 2010. до 2015. године. Радови су приказани по водичу који је припремљен од стране Ludwig Boltzmann Institute for Human Rights из Беча. Рад се састоји из представља правног антидискриминационог оквира, као и институционалног оквира за сузбијање дискриминације, где је анализирана улога Повереника за заштиту равноправности, Заштитника грађана, полиције и других релевантних актера у области недискриминације. Потом је ауторка мапирала сарадњу између носилаца јавних власти и дала њихову оцену. Трећи део рада односи се на анализу судске праксе по питању дискриминације у смислу капацитета судова да се баве овом темом, квалитета и квантитета одлука у овој области, као и изучавању тема из области равноправности и недискриминације на правним факултетима и у оквиру Правосудне академије. Четврти део рада посвећен је процедуралним аспектима у случајевима дискриминације, где су

анализирана питања попут улоге медијације, доказивања, стратешких парница, *actio popularis*- а, пребацивања терета доказивања и доступних правних лекова. Пети део тиче се улоге универзитета у сузбијању дискриминације, док је последњи, шести део рада, посвећен развоју културе људских права и превенцији будућих дискриминаторних случајева.

Country Report for Serbia, Autonomy and Antidiscrimination in Private Law - the Experience of the Western Balkans, Civil Law Forum, 2014, str. 147 - 167

Рад на тему *Country Report for Serbia, Autonomy and Antidiscrimination in Private Law - the Experience of the Western Balkans* представљен је у марту 2013. године на међународној конференцији у Тирани. Рад садржи анализу антидискриминационог правног оквира и праксе у светлу приватног права. Рад се састоји из неколико делова. Прво ауторка излаже уставне гаранције принципа једнаког поступања, као и положај и место међународних норми у унутрашњем поретку Републике Србије. Потом се анализирају извори права ЕУ, значај Споразума о придруживању и стабилизацији и национални антидискриминациони закони. Трећи део рада тиче се концепта и праксе у области дискриминације и могућих оправдања за различит третман у одређеним проблематичним областима приватног права. Тако су у оквиру овог дела анализирана следећа питања: дискриминација по основу узраста, дискриминација по основу инвалидитета, дискриминација по основу сексуалне оријентације, питање рода на потрошачком тржишту, као и дискриминација по основу расе, националности и политичког и верског мишљења. Четврти део рада бави се правним лековима у приватном праву и нарочито специфичним особеностима антидискриминационе парнице, док се пети, последњи део рада односи на питање колективног обештећења у виду судске забране, репрезентативне службе и сличних правних лекова.

Међународноправни статус Независне Државе Хрватске (ко-аутор М. Јовановић) у (Б. Беговић, З. Мирковић ур.), *Правни поредак Независне Државе Хрватске*, Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2017, стр. 195-231

Рад на тему *Међународноправни статус Независне Државе Хрватске* изложен је на конференцији Правни поредак НДХ која је одржана 30. марта 2017. године на Правном факултету Универзитета у Београду. Аутори се у раду баве питањем да ли је НДХ била држава са становишта међународног права или није, што са собом носи извесне политичке и правне последице. Тако аутори наглашавају да уколико се НДХ може сматрати државом са становишта међународног права, онда и акти учињени на њеној територији током њеног постојања повлаче много већи степен одговорности за учињене акте. С друге стране, уколико је НДХ била само инструмент осовинске окупације тадашње Југославије, у том случају главну одговорност за акте сноси окупатор. У раду се указује да је међународноправни статус НДХ проблематичан и да су га оспоравале комунистичке власти послератне Југославије. Међутим, професори загребачког правног факултета углавном су указивали на то да је НДХ имала свој правни субјективитет и да јесте производ рата, али ипак плод вишевековне борбе хрватског народа. Тако је циљ рада да расветли ову дилему, полазећи од међународних правила која предвиђају услове за признање држава, испитујући сваки од ових елемената на основу дипломатских активности НДХ, доступних како у литератури, тако и у архивској грађи која је обилато коришћена у раду. На крају рада, са ослонцем на међународноправну теорију у вези са настанком држава, аутори закључују да НДХ

никада није успела да превазиђе стадијум „државе у покушају“ због вишеструкоги константног оспоравања њене државности. Такође, НДХ није у потпуности испуњавала теорију ефективитета, нити су правни услови њеног настанка били неулитни, а њено постојање је било орочено трајањем Другог светског рата и окупацијом Краљевине Југославије од Сила осовине. Истовремено, аутори проналазе да је НДХ имала и прилично висок степен аутономије, односно независног деловања у унутрашњим и спољним пословима, што језнатно удаљава од категорије марионетске државе.

Право родитеља на образовање деце које је у складу са њиховим верским и моралним уверењима, *Идентитетски преобращај Србије*, прилози пројекту 2015, Правни факултет Универзитета у Београду, 2016, стр. 185-203

Рад на тему *Право родитеља на образовање деце које је у складу са њиховим верским и моралним уверењима* бави се анлаизом и представљањем релевантних међународних стандарда по питању поштовања права родитеља на образовање деце које је у складу са њиховим верским и филозофским уверењима. Иако је ово право гарантовано у великом броју међународних инструмената, ауторка проналази да Комитет за људска права и Европски суд за људска права постављају границе у уживању овог права и наглашавају да познавање религија представља интегрални део знања о људској историји и цивилизацији. Државе могу организовати часове из историје религије и етике, али се материја мора изучава на објективан, критички и плуралистички начин. То подразумева да наставни план и програм и уџбеници преносе објективне садржаје, а да наставници поштују слободу мишљења, савести и изражавања. Ауторка наглашава да родитељи морају имати право да траже ослобађање од одређених активности, уколико се она косе са њиховим верским уверењима. Уколико, пак, држава уводи наставу из одређене религије, мора се обезбедити недискриминаторни алтернативни курс за мањине. Процедура за ослобађање од наставе или похађање алтернативних предмета мора бити једноставна и не сме наметати веће тешкоће родитељима. Такође, деца која похађају алтернативну наставу не смеју бити изложена кажњавању, мерама притиска, нити осећати конфликт лојалности и мање редности. Др Ивана Крстић закључује да се поменути стандарди односе на државне школе, јер приватне школе могу рефлектовати посебне образовне интересе или потребе деце и њихових родитеља. Тако државе немају обавезу да финансирају приватне школе, али уколико одлуче да их финансијски подрже, то морају чинити без дискриминације.

Право на делотворан правни лек у поступку азила (коаутор М. Давнинић), *Развој правног система Србије и хармонизација са првом ЕУ*, прилози пројекту 2014, Правни факултет, 2015, стр. 99 - 118

Рад под називом *Право на делотворан правни лек у поступку азила* анализира да ли је у поступку азила у Републици Србији обезбеђен делотворан правни лек. Аутори рада полазе од тога да право на делотворан правни лек подразумева постојање доступног и ефикасног правног механизма, који појединцима стоје на располагању ради заштите њихових права. Аутори објашњавају да доступан правни лек подразумева да појединац има могућности да га употреби, односно да је конкретан правни лек познат грађанима, да није оптерећен великим таксама и да услови за његову примену нису превише рестриктивни. С друге стране, ефикасан правни лек је онај правни лек који може заштити повређено право. Правни лек неће бити ефикасан уколико се

унапред зна да је пракса одлучивања у одређеном предмету неусклађена са међународним стандардима и не иде у корист заштите повређеног права, уколико поступак траје неразумно дуго или уколико се донесе пресуда која се не извршава. Другим речима, мора постојати право на употребу одређеног правног лека, одлучивање поводом захтева и његово извршавање. Како за Републику Србију посебан значај имају европски стандарди у овој области, првенствено стандарди Савета Европе, а потом и принципи Европске уније, аутори у првом делу рада представљају и анализирају ове стандарде. У другом делу, аутори се баве анализом практичних решења из Закон о азилу Републике Србије и праксе органа који одлучују о захтеву за азил. Тако се идентификују институти који нису у складу са релевантним европским стандардима и предлаже измена постојећих решења у циљу њиховог усаглашавања са овим стандардима. У таква решења свакако спада увођење суспензивног дејства тужбе у случају вођења Управног спора, што аутори посебно наглашавају.

Улога Савета УН за људска права у унапређењу и заштити људских права на глобалном нивоу, у Седамдесет година Уједињених нација - Поглед из Србије, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015, стр. 155 - 185

Рад на тему *Улога Савета УН за људска права у унапређењу и заштити људских права на глобалном нивоу* представљен је на конференцији Седамдесет година Уједињених нација - Поглед из Србије која је организована 22. октобра 2015. године у организацији Института за међународну политику и привреду. Рад се бави се анализом рада Савета за људска права, најважнијег специјализованог тела које се бави унапређењем и заштитом људских права на нивоу Уједињених нација. Ауторка наглашава да је Савет за људска права, основан 2006. године као помоћно тело Генералне скупштине, једини производ реформе која је извршена унутар Организације на општој конференцији 2005. године, а у циљу одговора на савремене изазове и потребу да се већа пажња поклони људским правима ради очувања безбедности у свету. Рад се бави улогом овог тела у унапређењу и заштити људских права, од оснивања до данас. Како је Савет за људска права наследио Комисију за људска права, помоћно тело Економско социјалног савета, ауторка посвећује пажњу анализи ова два тела, њиховим сличностима и разликама у погледу састава и метода рада. Посебно су анализирани механизми за заштиту и унапређење људских права, којима Савет за људска права располаже у виду специјалних процедура и жалбене процедуре. Наглашена је важност Саветодавног комитета, који представља експертско тело Савета. Нарочито место посвећено је представљању најважнијег механизма надзора, универзалном периодичном прегледу. Тако се у раду анализирају његове предности и мане у односу на систем извештавања уговорних тела Уједињених нација. Коначно, у раду је представљено извештавање Републике Србије пред овим телом, указано на најважније препоруке које се тичу наше земље и објашњено на који начин Србија приступа испуњавању ових препорука.

Статус међународног права у правном поретку Републике Србије и његова примена у пракси, *Правни живот*, бр. 12/2015, Удружење правника Србије, стр. 21 - 36

Рад на тему *Статус међународног права у правном поретку Републике Србије и његова примена у пракси* представљен је на 28. сусрету учесника Копаоничке школе у

децембру 2016. године. У раду се испитује статус међународног права у правном систему Републике Србије. Ауторка анализира Устав Републике Србије из 2006. године који садржи неколико одредаба које дефинишу овај однос и успостављају хијерархију правних норми, по којима се међународно право налази иза Устава, а испред закона и подзаконских аката. Устав предвиђа да се међународне норме непосредно примењују, чиме се правни поредак Републике Србије приклања тзв. монистичком систему. Ауторка сматра да је позитивно решење да се под међународним правом подразумевају и ратификовани међународни уговори и међународно обичајно право. Такође, посебно се указује на значај одредбе која налаже да се људска и мањинска права морају тумачити у светлу праксе међународних тела која надзиру да ли су државе испуниле своје преузете међународне обавезе. С друге стране, ауторка примећује да највиши правни акт Републике Србије одступа од успостављања примата међународног права над унутрашњим, како је то био случај у Повељи државне заједнице Србија и Црна Гора. Примећује се и извесна неконзистентност у терминологији која је употребљена у појединим члановима Устава, што отвара врата различитим тумачењима и изазива недоумице у њиховој примени. На крају, рад сумира до које мере се међународно право заиста и примењује у пракси и даје предлог како да се уочени проблеми пресвађују.

Пракса Европског суда за људска права у односу на примену Даблин регулативе, (коаутор Б. Чучковић), *Правни живот*, бр. 12/2016, Удружење правника Србије, стр. 103 - 122

Рад на тему *Пракса Европског суда за људска права у односу на примену Даблин регулативе* представљен је на 29. сусрету учесника Копаоничке школе у децембру 2016. године. Ауторке анализирају Даблин уредбу о критеријумима и механизмима за одређивање државе чланице Европске уније одговорне за испитивање захтева за додељивање међународне заштите, као и њена примена у пракси Европског суда за људска права. Најпре се приказује еволуција такозваног Даблин система, главни разлози за његово успостављање и најзначајнији принципи, али се нуди и озбиљна критика овог система који се тренутно суочава са предлогом Европске комисије да буде измењен управо због проблема у његовом функционисању и бројних злоупотреба. У раду се заступа став да су примена Уредбе Даблин и домаћај дискреционе процене држава чланица приликом њене примене постали у значајној мери зависни од тумачења које је Европски суд за људска права пружио у својим 'Даблин случајевима'. Случајеви су класификовани и анализирани према критеријуму државе у коју тражиоца азила треба вратити, те се повлачи разлика између три државе које су се показале најпроблематичнијим са становишта њиховог азилног поступка и услова за прихват тражилаца азила – Грчке, Мађарске и Италије. Док се тест 'системских недостатака' може сматрати чврсто установљеним стандардом приликом обарања претпоставке да је држава сигурна и примене Даблин уредбе, у раду се указује на низ неусаглашености, нарочито у вези са концептом посебне заштите која се дугује рањивим категоријама тражилаца азила.

Забрана колективног протеривања у пракси Европског суда за људска права, *Правни живот* бр. 12/2017, Удружење правника Србије, стр. 269 - 283

Рад на тему *Забрана колективног протеривања у пракси Европског суда за људска права* бави се анализом норме међународног права која је први пут оличена у члану 33. став 1. Конвенције о статусу избеглица, а потом и у члану 3. став 1. Конвенције против мучења и других сурових, нехуманих и понижавајућих поступања и кажњавања. Иако овај принцип није изричито предвиђен Европском конвенцијом о

људским правима и Међународним пактом о грађанским и политичким правима, ауторка наводи да је поменути принцип прихваћен у пракси Европског суда за људска права и Комитета за људска права. Ипак, ауторка наглашава да се временом кристалисала посебна норма међународног права људских права којом се забрањује колективно протеривање, а која је добила своје место у члану 4. Четвртог протокола уз Европску конвенцију. До данас, ауторка наглашава да још једино Повеља о основним правима у ЕУ у члану 19. став 1. уводи ову забрану и има исто значење и домаћај као и члан 4. Четвртог протокола уз Европску конвенцију. Др Ивана Крстић анализира праксу Европског суда за људска права која није постојала све до чувеног случаја *Чонка против Белгије* и пресуде из 2002. године, којом је Европски суд утврдио основне принципе забране колективног протеривања. Ауторка проналази да поменути члан намеће обавезу да свака одлука о протеривању буде индивидуално испитана и донета у светлу чињеница тог конкретног случаја. Овај рад има за циљ да упозна практичаре са домаћајем поменутог члана, због повећаног броја случајева у којима долази до колективног протеривања, а које постоји и у случају одбијања приступа територији, као што је илустровано у чувеном случају *Хирси Цама против Италије* из 2012. године.

Приручници

Приручник о заштити миграната у Републици Србији, Међународна организација за миграције, Београд, март 2018, стр. 143

Приручник о заштити миграната у Републици Србији настао је у оквиру пројекта "Подршка јачању система управљања миграцијама и азилом у Србији", коју спроводи Међународна организација за миграције у Републици Србији. Пројекат је настао као реакција на мигрантску кризу 2015. године на Западном Балкану, која је указала на потребу за даљом реформом и успостављањем ефикаснијег система управљања миграцијама и азилом у Републици Србији. Пројекат служи као подршка напорима свих актера да се прилагођавају постојећој ситуацији и да у оквиру постојећег правног и стратешког оквира за мигранте унапреде поштовање њихових људских права и достојанства. Тако је приручник посвећен свим актерима, а посебно теренским радницима, с циљем упознавања са постојећим правним, стратешким и институционалним оквиром у Републици Србији у области миграција. Посебан фокус стављен је на релевантне међународне стандарде, постојећу праксу у Републици Србији и константну тежњу ка повезивању система пружања услуга мигрантима ради задовољења њихових основних потреба и поштовању њихових основних права и слобода. Приручник је подељен у две целине.

Први део је општег карактера и тиче се уводних тема које се односе на дефинисања основних појмова у области миграција, представљање најважнијих права за мигранте из корпуса људских права, правни и стратешки и институционални оквир за мигранте у Републици Србији, као и разматрање посебно осетљивих група миграната. Прва глава носи назив Уводне напомене о миграцијама, где се обрађују следеће теме: дефиниција и облици миграција, глобални подаци о миграцијама, мигрантска рута: земља порекла, транзита и земља пријема, неопходност заштите миграната, као и основни принципи заштите миграната. У оквиру последње теме, обрађују се принципи: избегавање доношења штете, приоритизовање безбедности достојанства миграната, адекватан приступ помоћи и службама, принцип једнакости и

забрана дискриминације, партиципација миграната, право на здравље и одговорност за поштовање права.

Друга глава је посвећена међународном оквиру за заштиту миграната, где су анализирани инструменти Уједињених нација, Савета Европе и Европске уније, као и основна права (која се односе на питања начела једнакости и забране дискриминације, права на живот, забране мучења и других облика злостављања, забране ропства, принудног рада и експлоатације, права на слободу и безбедност личности, приступа правди и права на приватни и породични живот).

Трећа глава посвећена је правним и институционалним механизмима заштите миграната у Републици Србији. Овај део приручника подељен је у две целине: правни оквир и институционални оквир заштите миграната, где су обрађене норме које пружају заштиту миграната и актери у области управљања миграцијама у Републици Србији.

Четврта глава анализира рањивост миграната и посебну пажњу посвећује најрањивијим групама миграната, међу којима су раздвојена деца и деца без пратње, жене које су преживеле родно засновано насиље, жртве трговине људима, старији мигранти, мигранти са инвалидитетом, ЛГБТИ мигранти, као и тражиоци азила чији је захтев за азил одбијен.

Након указивања на основни међународни и домаћи правни оквир који се тиче заштите миграната, други део приручника се бави одговором на потребе миграната и доступне услуге, те представља постојећу праксу у Републици Србији која се тиче третмана миграната, како би се објаснило шта се с њима дешава од тренутка уласка на територију Републике Србије до тренутка њеног напуштања (у случају да останак у Србији за њих није трајно решење). Наредне главе се баве кључним питањима, од њиховог уласка на територију и упућивања, евентуалног притварања, до права која уживају током њиховог боравка на територији Републике Србије и коначно до проналажења трајног решења за њих. У свакој глави је представљен релевантан законодавни оквир, пракса у Републици Србији, идентификовани пружаоци услуга у одређеној области и стандарди које треба задовољити. Такође, у овим деловима указано је на нова законска решења која би требало да унапреде систем азила у Републици Србији, као и положај посебно осетљивих недокументованих миграната у виду нових законских решења у Закону о азилу и привременој заштити и Закону о странцима, који су усвојени у марту 2018. године. Ове новине су, такође, и део напора Републике Србије да прилагоди свој систем заједничком систему азила у Европској унији, на њеном путу ка пуноправном чланству у овој организацији.

Тако се пета глава бави мапирањем критичних тачака на мигрантској рути, од тренутка уласка до напуштања територије Републике Србије. Овде се анализира примена одговарајућег правног режима, као и мапа пута миграната у Републици Србији који су подељени у следеће категорије: тражиоци азила, недокументовани мигранти, малолетници без пратње и жене жртве родно засноваог насиља и трговине људима.

Шеста глава је посвећена питању приступа територији, као идентификацији потреба миграната и систему упућивања. У овом делу је представљен релевантан правни оквир Републике Србије, пракса у вези са обезбеђењем приступа територији, главни актери у првом контакту са мигрантима и стандарди које треба испунити приликом приступа територији.

Седма глава тиче се питања лишења слободе и притварања миграната, где се прво објашњава правни оквир у вези са лишењем слободе миграната и пракса у Републици Србији, а потом и улога главних актера код лишавања слободе миграната и стандарди које треба испунити.

Осма глава је веома значајна јер се бави анализом и представљањем права и обавеза миграната током боравка у Републици Србији, која је исто подељена на

национални правни оквир и постојећу праксу, на улогу различитих актера у обезбеђењу права и обавеза миграната, као и на стандарде пружања услуга мигрантима, с посебним акцентом на нарочито осетљиве групе миграната.

Коначно, девета глава представља трајна решења за мигранте, правни оквир и праксу у овој области, анализира улогу различитих актера у одлучивању и спровођењу трајних решења, као и стандарде које том приликом треба испунити.

Речник термина употребљених у приручнику за заштиту миграната у Републици Србији, Међународна организација за миграције, Београд, фебруар 2018, стр. 59

Речник термина је самостална публикација која је пратећи материјал уз Приручник за заштиту миграната у Републици Србији. Речник представља додатни материјал који има за циљ да омогући читаоцима да на једном месту нађу објашњење појмова који су коришћени у приручнику с циљем његовог лакшег читања и разумевања. Истовремено, речник омогућава да се читаоци потпуније информишу о теми азила и миграција, јер поред одређења самих термина, ауторка пружа и њихово додатно појашњење позивањем на праксу међународних тела за заштиту људских права. У речнику је обрађено укупно 76 појмова.

Приручник о међународним и европским стандардима у области азила и миграција и њихова примена и релевантност у Републици Србији, (коаутор са Н. Моул, М. Пападули, Б. Чучковић, А. Тидона, О. Ведел), AIRE Центар и Међународна организација за миграције, Београд, 2018

Приручник о међународним и европским стандардима у области азила и миграција и њихова примена и релевантност у Републици Србији настао је у оквиру пројекта Међународне организације за миграције „Подршка јачању система управљања миграцијама и азилом у Србији“. Намењен је свим актерима који делују у области азила и миграција у Републици Србији, али и будућим потенцијалним актерима као што су студенти права и других релевантних студијских програма, који би по окончању студија могли да постану део система било у оквиру владиног или невладиног сектора. Приручник, стога, има за циљ да пружи потребну обуку свим актерима у погледу постојећег правног, стратешког и институционалног оквира у Републици Србији, с посебним акцентом на одговарајуће међународне стандарде и обавезе које из њих произлазе за надлежне органе у Републици Србији.

Материја обрађена у приручнику подељена је на пет поглавља, а свако поглавље је подељено на две целине. Први део сваког поглавља посвећен је анализи међународних инструмената и пракси међународних институција које врше надзор над њиховом применом, на првом месту Европског суда за људска права, док други део поглавља приказује релевантне уставне и законске норме у правном поретку Републике Србије, и то не само решења која су на снази већ и нова законска решења чије се усвајање очекивало, уз одговарајуће примере из праксе управних и судских органа Републике Србије.

Прво поглавље је посвећено уводним темама које се односе на дефинисање основних појмова у области миграција и приказује правни оквир система међународне заштите у Европи, са посебним освртом на опште аспекте Европске конвенције за заштиту људских права и правне тековине Европске уније које се односе на азил и

миграције. Предмет анализе у првом поглављу је и правни оквир Републике Србије у контексту примене Европске конвенције у материји азила и миграција, конкретно статус међународног права у правном поретку Републике Србије, положај странаца у Србији као и одредбе Европске конвенције релевантне за област азила у домаћим прописима.

Друго поглавље бави се применљивошћу забране мучења у предметима који се тичу азила. Предмет анализе је поље дејства члана 3. Европске конвенције, његове главне одлике, основна начела, уз фокус на права посебно рањивих категорија тражилаца азила, као и примена члана 3. Конвенције у одлукама о протеривању и враћању, повреде које проистичу из услова прихвата и притвора али и повреде које произлазе из других околности. Део другог поглавља који анализира правни оквир Републике Србије пружа приказ релевантног законодавства које уређује домаћај забране мучења, апсолутни карактер ове забране, дефиницију мучења, али и примену у контексту протеривања, услова пријема и боравка тражилаца азила у Републици Србији, те примену концепта сигурне треће земље у вези са забраном мучења.

Треће поглавље посвећено је изузетно значајном начелу забране протеривања. Анализира његову примену у складу са одредбама Женевске конвенције о статусу избеглица, сагласно праву Европске уније, као и димензије начела забране протеривања у Европској конвенцији и у пракси Европског суда за људска права. Забрана протеривања у правном поретку Републике Србије такође је сагледана кроз неколико аспеката, конкретно у контексту међународне заштите, супсидијарне заштите, стандарда у самом поступку азила и у контексту процене ризика од прогона.

Четврто поглавље приручника бави се начелом сигурне треће земље. Обухвата разматрања о настанку и сврси правила о сигурној трећој земљи, враћању сагласно Даблинској уредби и концепту сигурне треће земље у праву ЕУ, као и стандарде о концепту сигурне треће земље настале у пракси Европског суда за људска права. Други део поглавља прати утицај Даблинског система и концепта сигурне треће земље на Републику Србију. У овом делу приручника објашњен је значај Даблинског система за Републику Србију с обзиром на чињеницу да је у питању држава кандидат за чланство у Унији а не држава чланица, сагледане су одредбе унутрашњег права РС од значаја за примену концепта сигурне треће земље, као и досадашња пракса органа Републике Србије и проблеми који су у пракси идентификовани.

Пето поглавље анализира установу колективног протеривања странаца. Овај део приручника је од посебног значаја за актере у систему азила у Републици Србији због тога што унутрашње право Републике Србије не регулише ово питање. Ипак, приручник ставља акценат на непосредну примену члана 4. Четвртог протокола уз Европску конвенцију о људским правима у поступцима пред домаћим органима, као и на значај стандарда Европског суда за људска права у вези са колективним протеривањем странаца за поступање надлежних органа у Републици Србији.

Оцена испуњености законских услова и критеријума за избор у звање редовног професора

1. Општи услов

Др Ивана Крстић је 16. марта 2014. године изабрана у звање ванредног професора, те испуњава услове за избор у то звање. Осим тога, др Ивана Крстић би и по новим критеријумима за избор, који су ступили на снагу 2016. године, испуњавала услове за избор у звање ванредног професора.

2. Обавезни услови

Др Ивана Крстић испуњава све обавезне услове за избор у звање редовног професора. Она има 18 година искуства у педагошком раду са студентима Правног факултета Универзитета у Београду, и то на различитим облицима и нивоима наставе из међународноправне уже научне области и практичних вештина. Из изложених студентских евалуација је евидентно да је њено руковођење студијским групама, вежбама и предавањима оцењивано највишим оценама.

Др Ивана Крстић је објавила монографију на тему *Забрана дискриминације у међународном и домаћем праву*, Правни факултет Универзитета у Београду, 2018, која садржи 335 страна и даје опсежан преглед антидискриминационих прописа и праксе на међународном и домаћем плану.

Др Ивана Крстић је после избора у звање ванредног професора објавила два рада у категорији (M21 - M23). У питању су следећи радови: "The Institution of Local Ombudsman in the Republic of Serbia - Success Story or Missed Opportunity?" (co-author M. Davinic), *Lex localis - Journal of Local Self-Government* 3/2018, pp. 551 – 568 (катеорија M22), као и Protection of migrants from extradition in Serbia due to Risk of Persecution (co-author M. Davinic), *International Migration*, Wiley Online Library, August 2018, (катеорија M23).

У истом периоду, др Ивана Крстић објавила је два рада из категорије M24: Procedural aspects of Article 8 of the ECHR in Environmental Cases – the Greening of Human Rights Law (co-author with B. Cuckovic) *Annals*, vol. 63, no. 3, 2015, Faculty of Law, University of Belgrade, pp. 170 - 189; Приступање Европске уније Европској конвенцији о људским правима као вид унапређења заштите људских права у Европи, (коаутор Б. Чучковић), *Анали Правног факултета у Београду*, број 2/2016, стр. 49-78.

Поред ових радова, др Ивана Крстић је у наведеном периоду објавила и три рада у часописима категорисаним као M51: Статус међународног права у правном поретку Републике Србије и његова примена у пракси, *Правни живот*, бр. 12/2015, Удружење правника Србије, стр. 21-36; Пракса Европског суда за људска права у односу на примену Даблин регулативе, (коаутор Б. Чучковић), *Правни живот*, бр. 12/2016, Удружење правника Србије, стр. 103-122; Забрана колективног протеривања у пракси Европског суда за људска права, *Правни живот* бр. 12/2017, Удружење правника Србије, стр. 269 - 283.

Ипак, највећи број радова које је објавила од претходног изборног периода категорисани су као радови у часопису категоризације M13 и M14 и већина њих је представљена на међународним конференција. У питању је следећих седам радова: *The Efficiency of the Asylum System in Serbia - Main Problems and Challenges*, in (eds. V. Stoyanova, E. Karageorgiou), *The New Asylum and Transit Countries in Europe, During and in Aftermath of the 2015/2016 Crisis*, International Refugee Law Series, Brill Nijhoff, Leiden/Boston, 2018, pp. 158-184 (катеорија M13); *Response of Western Balkan Countries to Migration Crisis*, *Zeus* (Zeitschrift für Europarechtliche Studien), Europa-Institut, Nomos, 2017, pp. 527-540 (катеорија M13), *The Efficiency of Serbian Asylum Procedure* (co-author with M. Davinic), *Zeus*, Asyl und Migration in Europa – rechtliche Herausforderungen und perspektiven, Nomos, Europa Institut, 2016, pp. 207-219 (катеорија M13); Implementation of positive action measures for achieving gender equality in the FYR of Macedonia, Montenegro and Serbia, *European Law Equality Review*, no. 2, European Commission, 2016, pp. 22-33 (катеорија M14); The Necessity of Reforming the UN Administrative Apparatus, (co-author with B. Milisavljevic), in *SEE|EU Cluster of Excellence in European and International Law* (Ed.), *South Eastern Europe and the European Union – Legal Aspects*,

Verlag Alma Mater, Saarbrücken, Germany, 2017, pp. 85-109 (категорија M14); Gender Equality Framework in the Republic of Serbia, *SEE | EU Cluster of Excellence in European and International Law – Series of Papers*, 2016, pp. (категорија M14); Constitutional Changes in the Republic of Serbia Due to the Process of Internationalisation and Accession to the EU, (co-author B. Milisavljevic), *Law and Transition, Collection of papers*, Belgrade 2017, pp. 93 – 105 (категорија M14); Diplomatic Immunity in the Jurisprudence of ICJ, (co-author with B. Milisavljevic), *South East European Law Journal* (SEE LJ), SEELS, 2018, accepted for publication (категорија M14).

Др Ивана Крстић је објавила и два рада из категорије M30: Legal Protection against Discrimination in Serbia, in *Legal protection Against Discrimination in South East Europe - Regional Study* (eds. Flutura Kola-Tafaj and others), SEELS, Скопје, 2016, pp. 401-457; Country Report for Serbia, *Autonomy and Antidiscrimination in Private Law - the Experience of the Western Balkans*, Civil Law Forum, 2014, str. 147 - 167. Такође, објавила је и четири рада у часописима која носе категоризацију M 44: Међународноправни статус Независне Државе Хрватске (ко-аутор М. Јовановић) у (Б. Беговић, З. Мирковић ур.), *Правни поредак Независне Државе Хрватске*, Универзитет у Београду, Правни факултет, Београд, 2017, стр. 195-231; Право родитеља на образовање деце које је у складу са њиховим верским и моралним уверењима, *Идентитетски преображај Србије*, прилози пројекту 2015, Правни факултет Универзитета у Београду, 2015, стр. 185-203; Право на делотворан правни лек у поступку азила (коаутор М. Давинић), *Развој правног система Србије и хармонизација са првом ЕУ*, прилози пројекту 2014, *Правни факултет*, 2014, стр. 99- 118; Улога Савета УН за људска права у унапређењу и заштити људских права на глобалном нивоу, у *Седамдесет година Уједињених нација - Поглед из Србије*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2015, стр. 155- 185.

У погледу цитираности и испуњености услова о минимум 10 хетероцитата, др Ивана Крстић има најмање 118 хетероцитата, чији је списак приложен уз конкурсну документацију. Због дужине документа у извештају ће бити наведено само 10 хетероцитата, колико се тражи за испуњеност овог услова:

Međunarodna ljudska prava

M Paunović, B Krivokapić, I Krstić - 2016 - Univerzitet u Beogradu, Pravni ...

1. The position of people in the slave owning and feudal societies: The first human-rights?
B Krivokapić - Megatrend revija, 2014 - scindeks.ceon.rs
2. Reminding the reader that legal inequality is the main characteristic of the slave owning and feudal societies, the author draws attention to legal inequality not only between members of different classes, but also within the same social class, to difficult position of women ...
3. Načelo svetovnosti u Republici Srbiji prema Ustavu iz 2006, P Mitrović - Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, 2015 - scindeks-clanci.ceon.rs
4. Partiality as a basis of judicial disqualification at the international criminal tribunal for the Former Yugoslavia, D Milovanović - Strani pravni život-Foreign Legal Life, 2017 - stranipravnizivot.rs

Pristupanje Evropske unije Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima kao vid unapređenja zaštite ljudskih prava u Evropi

I Krstić, B Čučković - *Analiz Pravnog fakulteta u Beogradu*, 2016 - ceeol.com

5. Povreda prava na suđenje u razumnom roku pred organima uprave
M Trifković - *Analiz Pravnog fakulteta u Beogradu*, 2017 - ceeol.com

6. The concept of war and classification of wars
B Krivokapić - *Megatrend revija*, 2013 - scindeks.ceon.rs

7. On difference between international crimes *stricto sensu* and *lato sensu*
B Krivokapić - *Strani pravni život*, 2018 - scindeks-clanci.ceon.rs

8. UN human rights council
M Vuksanović - *Megatrend revija*, 2014 - scindeks.ceon.rs

9. The suffrage as the human right, I Živkovski - *Glasnik Advokatske komore Vojvodine*, 2013

10. Primacy of international law
B Krivokapić - *Strani pravni život*, 2013 - straniprav nizivot.rs

Када се ради о резултатима у развоју научнонаставног подмладка, др Ивана Крстић је била члан комисија за избор др Александра Гајића, др Бојане Чучковић, Андријане Мишовић, Александре Регодић и Јоване Блешић. Била је и председник комисије за избор наставника за енглески језик на Правном факултету Универзитета у Београду.

После избора у звање ванредног професора, др Ивана Крстић је била ментор за израду 42 мастер рада, као и члан Комисије за оцену и одбрану мастер радова за 63 кандидата. Учествовала је и у промовисању доктора наука, те је од избора у звање ванредног професора била ментор на докторским студијама за 8 кандидата (Анђела Ђукановић, Весна Ћорић Ерић, Милован Батак, Владимир Лепосавић, Силвија Пановић Ђуровић, Тијана Леваков Вермезовић, Јелена Влајнић и Андријана Бакрачевић) и учествовала је у Комисији за оцену и одбрану за 10 кандидата (Едо Корљан, Ирис Бјелица Влајић, Александра Булатовић, Анђела Ђукановић, Весна Ерић Ћорић, Милош Бошковић, Биљана Лепотић, Роза Гурмешевић, Софија Вукићевић и Владимир Лепосавић).

3. Изборни услови

Др Ивана Крстић испуњава сва три изборна услова, што превазилази минималне услове за избор у звање редовног професора.

1. Први изборни услов је стручно – професионални допринос

Др Ивана Крстић је била ментор и учествовала је у бројним комисијама за одбрану мастер радова и докторских дисертација.

Кандидаткиња је била и члан организационог одбора на две конференције: конференције *Human Rights in the 21st Century*, која је одржана 9. и 10. новембра 2018. године у Београду у организацији САНУ и Правног факултета Универзитета у Београду; као и конференције *Gender Mainstreaming in Higher Education*, која је одржана 20. октобра 2017. године у организацији Правног факултета Универзитета у Београду.

Од избора у звање ванредног професора, др Ивана Крстић је била уредник или коуредник следећих зборника: *Annuaire de la Faculté de droit "Justinianus Primus" de Skopje – hommage au professeur Petar Mangovski*, L'Université "St Cyrille et Methode" – Skopje, vol. 55, 2016 (катеорија М 28 - уређивање међународног научног часописа); *Legal protection Against Discrimination in South East Europe* (co-editor), Regional Study, SEELS, Skopje, 2016; *South Eastern Europe and the European Union - Legal Perspectives*, Cluster of Excellence in European and International Law, vol. 3 (co-editor), Verlag Alma Mater, 2017; *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, прилози пројекту 2014, (приредила са Р. Васић), Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издаваштво, Београд, 2015, *Прва на сигурност у условима транзиције*, зборник радова са научног скупа прилози пројекту 2013, *Развој правног система Србије и хармонизација с правом ЕУ*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2014, *Развој правног система Србије и хармонизација са правом ЕУ*, прилози пројекту 2013 (приредила са Р. Васић), Правни факултет Универзитета у Београду, Центар за издаваштво Београд, 2014; *Стандарди Европског суда за људска права и спорна правна питања у националној судској пракси*, Билтен бр. 1-2, Савет Европе, Београд, 2015; и *Стандарди Европског суда за људска права и спорна правна питања у националној судској пракси*, Билтен бр. 3-4, Савет Европе, Београд, 2015.

Др Ивана Крстић је учествовала и на бројним домаћим и међународним пројектима. Свакако на првом месту треба издвојити њено учешће као експерта из Србије у престижној европској мрежи European Equality Law Network у којој учествује од 2014. године. Такође, др Ивана Крстић учествује и руководи пројектом "Идентитетски преображај Србије" чији је носилац Правни факултет Универзитета у Београду. Учествовала је на пројекту „Развој правног система Србије и хармонизација са правом Европске уније“, чији је носилац такође био Правни факултет Универзитета у Београду (2005-2014). Учествује на међународном пројекту *Access2Justice4All – Supporting the Access to Justice in South East Europe*, чији су носиоци *Europa Institut* Универзитета *Saarland* из *Saarbrücken*-а и *SEELS* мрежа, уз подршку *DAAD* и *German Federal Foreign Office*. Другу годину за редом учествује на пројекту Међународне организације за миграције под називом *Support to Strengthening Migration and Asylum Management in Serbia*, уз подршку амбасаде Велике Британије у Београду. Учествује на међународном пројекту *Regional Cooperation Between Law Faculties to Improve protection against Discrimination*, оји је финансиран од стране GIZ-а и имплементиран од стране *SEELS* мреже и *Ludwig Boltzmann Institute for Human Rights* из Беча. Учествовала је у пројекту Савета Европе *Human Rights Friendly Judiciary* у оквиру којег су организоване бројне активности, а који је уједно и једини пројекат Савета Европе који се спроводи у земљама чланицама ове организације где је партнер у имплементацији један правни факултет. Била је и руководилац пројекта „Утицај пресуда Европског суда за људска права на праксу судова у Републици Србији“ у организацији Центра за примењене европске студије (2012-2013) и Савета Европе (2016). Од јула 2014. до фебруара 2015. године била је део експертског тима пројектног фонда за институционални развој (PROFID) као подршке реформи јавне администрације у Србији за период од 2010. до 2013, где је учествовала у изради студије будућих праваца реформе Правосудне академије. Од јуна до новембра 2018. године руководила је пројектном компонентом за стратешке парнице у оквиру GGF R 48 пројекта *Support to enforcement of legislation for protection of human rights*, уз подршку Британске амбасаде.

Др Ивана Крстић је у периоду од 2014. до 2018. године блиско сарађивала са различитим организацијама, међу којима се издвајају ОЕБС, УНХЦР, ИОМ, ОХЦХР и Савет Европе. Од јула до новембра 2015. године била је УНФПА консултант за спровођење анализе и писања извештаја о правном оквиру за старе, који садржи преглед законских и стратешких докумената и анализу положаја старих, а писан је за

потребе Заштитника грађана. Такође, Савет Европе је ангажовао да напише студију о употреби језика националних мањина у судским поступцима за потребе Министарства правде, која је завршена у новембру 2017. године. Блиско сарађује са Саветом Европе на теме праксе Европског суда за људска права и њене имплементације у Републици Србији, недискриминације и тортуре. За ОЕБС је држала велики број тренинга за инспекторе рада, полицијске службенике и судије различитих нивоа у области недискриминације, азила и људских права. Руководи пројектом Високог комесара УН за људска права у области приближавања УН стандарда носиоцима правосудних функција. Блиско сарађује и са организацијом ИОМ за коју пише публикације, уместује на конференцијама и држи обуке за службенике Канцеларије за азил. Сарађује и са организацијама цивилног друштва.

2. Други изборни услов је допринос академској и широј заједници

За испуњеност овог услова важно је поменути да др Ивана Крстић обавља следеће функције на Правном факултету Универзитета у Београду: од 1. новембра 2018. године обавља функцију управнице Института за правне и друштвене науке; у јуну 2018. године била је чланица комисије за спровођење пријемног испита; у периоду од 2015. до 2018. године обављала је функцију заменице управнице Института за правне и друштвене науке; од септембра 2015. године постављена је за управницу Центра за људска права у оквиру којег организује предавања за студенте, летње школе и друге облике активности; од 2016. године врши дужност заменице шефа Катедре за међународно право и међународне односе; од 2014. године постављена је за координаторку Правне клинике за питања дискриминације; од 2015. године постављена је за заменицу координаторке Правне клинике за питања корупције.

Такође, др Ивана Крстић на Универзитету у Београду обавља следеће функције: од новембра 2018. године члан је Већа групација друштвено-хуманистичких наука на Универзитету у Београду; од 2016. године члан је Комисије за вредновање страних студијских програма; а од 2017. године члан је Програмског савета мултидисциплинарног студијског програма мастер академских студија – Студије миграција.

Важно је нагласити и да је др Ивана Крстић члан три важна државна тела у којима узима активно учешће. Од 2012. године члан је Комисије за азил, Владиног независног тела које у другом степену одлучује о захтевима за азил. Од марта 2017. године члан је Савета за права детета, саветодавног тела Владе Републике Србије у области дечијих права. Коначно, од октобра 2017. године члан је Републичке стручне комисије за лечење трансродних стања, која је формирана при Министарству здравља у циљу унапређења положаја трансродних особа у Републици Србији.

Поред тога, др Ивана Крстић блиско сарађује са Правосудном академијом у својству менторке и предавача за коју је одржала преко 60 семинара и радионица, као и са Повереником за заштиту равноправности у виду давања експертског мишљења, анализе правног оквира и праксе, писању публикација и држању обука. Ангажована је и као предавач на Дипломатској академији Министарства спољних послова од 2016. године.

Учествовала је у радној групи за израду Закона о бесплатној правној помоћи и Закона о посредовању (медијацији), као и у припреми одређених стратешких докумената.

Годинама уназад унапређује и промовише наставу на правним клиникама, а учествује и у припреми студената за такмичења (попут припреме за писани део такмичења из области међународног права *Jessup* у зимском семестру 2016. године, као и припрема за такмичење "Осуди дискриминацију" у јесењем семестру 2018. године).

Сертифицирани је тренер HELP-вог програма Савета Европе и ангажована је на промоцији спровођења курсева на даљину на факултетима из региона.

3. Трећи изборни услов је сарадња са другим високошколским, научноистраживачким установама

Од избора у звање ванредног професора, др Ивана Крстић је у неколико наврата боравила на страним факултетима. Тако је у оквиру програма размене (*Erazmus*) боравила у студијској посети LUMSA Универзитету у Палерму (Италија), где је од 23. до 30. априла 2016. године одржала неколико предавања из области азила и недискриминације. Такође, у периоду од 7. до 14. маја 2017. године боравила је у студијској посети универзитету у Лунду (Шведска), где је студентима мастер студија држала предавања из области азила и учествовала на међународној конференцији. По позиву је одржала предавања из области азила на LUMSA Универзитету у Палерму у априлу 2018. године, као и на Правосудној академији у Скопљу (Македонија) у марту и априлу 2018. године. Важно је поменути и да је остварила блиску сарадњу са *Ludwig Boltzmann Institute for Human Rights* (Аустрија), *Europa Institut* (Немачка) и факултетима у региону учествовањем на више пројеката у оквиру SEELS мреже у чијим активностима редовно учествује. Такође, 2015. године остварила је сарадњу са факултетима у Белорусији, у оквиру пројекта *Raol Vollenberg Institute*, с циљем јачања подрше правним клиникама у овој земљи.

Др Ивана Крстић је члан и неколико струковних удружења: од 2001. године члан је Удружења правника Србије; од 2001. године члан је српског огранка Удружења за међународно право; од 2011. године члан је ACUNS (*Academic Council of the United Nations System*).

Мишљење и предлог

Од почетка свог рада на Правном факултету Универзитета у Београду до данас Ивана Крстић постепено и сигурно развијала у озбиљног, темељног и поузданог научног посленика и педагога. Иако и по годинама живота и по дужини радног ангажмана на Правном факултету спада у младе научнике, она иза себе већ има веома богат и квалитетан научни опус у области међународног јавног права, а пре свега у домену људских права. Веома је цењена као предавач, а студенти посебно цене њену отвореност за комуникацију и сарадњу и спремност да препозна и усмери њихову склоност и жељу за усавршавањем на стручном плану. Показује велику склоност и веома је успешна у развијању модернијих облика рада са студентима, попут правне клинике, различитих семинара, симулација суђења и слично. Својим ангажманом на Факултету и ван њега у значајној мери је допринела афирмацији проблематике људских права. Као један од водећих стручњака из те области код нас, битно доприноси угледу Правног факултета Универзитета у Београду. Ово посебно када се има у виду и њена ангажованост и њени завидни резултати у развијању и неговању међународних контаката на научном и просветном плану.

Из наведених разлога, Комисија има част да поднесе

ПРЕДЛОГ

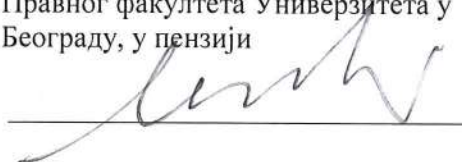
да др Ивана Крстић, ванредни професор, буде изабрана за редовног професора за Међународноправну ужу научну област - предмете Међународно јавно право и Људска

права, а на основу чињенице да испуњава све релевантне законске и статутарне услове за избор у звање редовног професора.

У Београду, 29. новембра 2018. године

КОМИСИЈА

Др Миленко Крећа, редовни професор
Правног факултета Универзитета у
Београду, у пензији

Др Родољуб Етински, редовни
професор Правног факултета
Универзитета у Новом Саду, у пензији

Др Бранко М. Ракић, редовни
професор Правног факултета
Универзитета у Београду

